

T.C.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

İLKÖĞRETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK KAYGI

DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Carullah ÖZTÜRK

ANTALYA, 2018

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
İLKÖĞRETİM TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK KAYGI
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Carullah ÖZTÜRK

Danışman: Doç. Dr. Bayram BIÇAK

ANTALYA, 2018

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűőecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanımında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tűm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

22.06.2018

Carullah ÖZTÜRK

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Carullah ÖZTÜRK'ün bu çalışması **11.07.2018** tarihinde jürimiz tarafından **İlköğretim** Anabilim Dalı **İlköğretim** Tezli Yüksek Lisans Programında **Yüksek Lisans Tezi** olarak **oy birliği** ile kabul edilmiştir.

İMZA

Başkan : (Dr. Öğr. Ü.) **Mustafa KILINÇ**
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Fakültesi / Eğitim Bilimleri Bölümü

Üye : (Dr. Öğr. Ü.) **Nesrin EMRE**
Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Fakültesi / Fen Bilgisi Eğitimi Bölümü

Üye (Danışman) : (Doç. Dr.) **Bayram BIÇAK**
Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Fakültesi / Eğitim Bilimleri Bölümü

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun tarihli ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Ramazan KARATAŞ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Lisans ve Yüksek Lisans öğrenimimin her aşamasında bilgi birikimi, hayat tecrübesi ve hayat felsefesi ile bana ilham kaynağı olan, karşılaştığım zorluklar karşısında her zaman kolaylaştırıcı bir yolu olan değerli danışmanım, kıymetli hocam, sevgili büyüğüm Doç. Dr. Bayram BIÇAK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans öğrenimim boyunca akademik açıdan fikirleriyle bana yol gösteren, hayat tecrübeleriyle bana ilham kaynağı olan, en ufak bir sorunumu dahi önemseyerek desteğini ve varlığını hiçbir koşulda esirgemeyen değerli bilim insanı, kıymetli hocam, sevgili abim Prof. Dr. Aziz ASLAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek Lisans öğrenimim süresince her ne konuda olursa olsun, her zaman yanımda olup desteğini ve varlığını hiçbir zaman esirgemeyen sevgili Duygu SAĞLAM'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bugünlere gelmemde büyük emekleri olan, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen canım annem, babam ve kardeşlerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Veri toplama sürecine gönüllü olarak katılan tüm Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerine yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Akademik birikimime ve özellikle tez sürecime sağladığı katkılarından dolayı Google Incorporation'a teşekkürlerimi sunarım.

Carullah ÖZTÜRK

ÖZET

FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZTÜRK, Carullah

Yüksek Lisans, İlköğretim Bölümü

Danışman: Doç. Dr. Bayram BIÇAK

Haziran 2018, 87 sayfa

Bu araştırmayla, Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerinin çeşitli sosyodemografik değişkenler (cinsiyet, yaş aralığı, bölümü tercih etme sırası, sınıf düzeyi, mezun oldukları lise türü, ailelerinin bulunduğu yerleşim yeri, anne-baba öğrenim durumları, ailelerinin aylık gelir düzeyleri ve öğretmenlik mesleğini tercih etme sebebi) açısından incelenmesi ve bu iki bölümün öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin bölümler arası karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Yöntem olarak genel tarama modeli kullanılan bu araştırmaya, 2017-2018 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde (II. yarıyıl) Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan tüm sınıf düzeylerinden (1. 2. 3. ve 4. sınıf) tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 351 öğretmen adayı katılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına; araştırmacı tarafından hazırlanan ve 12 maddeden oluşan Kişisel Bilgi Formu ile Köklükaya ve Yıldırım (2016) tarafından geliştirilen ve 35 maddeden oluşan, beşli likert tipi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği uygulanmıştır. Uygulama sonunda elde edilen verilerin normal dağılım koşulunu sağladıkları tespit edilmiş ve istatistik analiz programları yardımıyla ilgili parametrik testler uygulanmıştır.

Araştırma sonunda elde edilen bulgulardan, Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin genel kaygı durumlarının ve alt boyutlarının (görev merkezli kaygı ve kişi merkezli kaygı), Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinden anlamlı biçimde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kişi

merkezli kaygılarının orta düzeyde, görev merkezli kaygılarının ve genel kaygılarının düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ise kişi merkezli kaygı, görev merkezli kaygı ve genel kaygılarının düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları ile bazı sosyodemografik değişkenler arasında anlamlı düzeyde farklılıklar saptanmıştır. 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin görev merkezli kaygıları ve genel kaygılarının, 21 yaş ve üzeri öğrencilerden anlamlı biçimde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte; mesleki kaygı ile cinsiyet, sınıf düzeyi, bölümü tercih etme sırası ve öğretmenlik mesleğini seçme sebebi değişkenleri arasında bir bölüme ait öğrencilerde anlamlı farklılık bulunurken diğer bölüme ait öğrencilerde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bunların dışında; mesleki kaygı ile GANO, mezun olunan lise türü, ailelerinin bulunduğu yerleşim yeri, ailelerinin aylık gelir düzeyleri, anne ve baba öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Fen Bilgisi, Sınıf Öğretmenliği, Öğretmen Adayları, Öğretmenlik Mesleği, Kaygı, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı.

ABSTRACT

EXAMINING OF ANXIETY LEVELS TOWARD THE TEACHING PROFESSION OF SCIENCE TEACHERS AND CLASS TEACHER CANDIDATES

OZTURK, Carullah

Postgraduate, Primary Department

Supervisor: Assoc. Prof. Bayram BICAK

June 2018, 87 pages

This research aims to compare between departments and to examine the level of anxiety towards teaching profession of science and classroom teachers in terms of various sociodemographic versions (gender, age range, choice order of department, classroom degree, kind of high school they graduated, the place where their family lives, educational status of parents, monthly income level of the family and the reason of choosing the teaching profession).

351 teacher candidates from all grades (1., 2., 3., 4th classes) who have been studying in the department of science and classroom teaching profession at Akdeniz University Faculty of Education during the spring term (second semester) of 2017-2018 academic year has been participated with simple random sampling method to this research which has been used general surveillance model as method.

Personal Information Form which is prepared by researcher, consist of 12 substances and Anxiety Scale of Teaching Profession improved by Köklükaya and Yıldırım (2016), contained 35 substances, fivefold likert scale has been applied to teacher candidates who attend to this research. Data which is obtained as a result of applied scales has been determined to supply normal dispersion condition and has been applied parametric tests which are about to statistical analysis programmes.

Findings which are obtained as a result of this research show meaningfully that students who study in department of Science Teaching Profession have more general anxiety status and it's inferior dimensions (task centered anxiety and self centered anxiety) than Classroom Teaching Profession students. It has been predicted that Science Teaching students have average level of self centered anxiety, low level of task centered anxiety and low level of general anxiety. On the other hand, it has been

seen that Classroom Teaching Profession students have low level of task centered anxiety, self centered anxiety and general anxiety. Also meaningful differences have been found between teacher candidates' anxiety towards teaching profession and some sociodemographic differences. It has been reached that students who are at the 18-20 age range have more task centered anxiety and general anxiety than 21 years and older students. In addition to this, while it has been found meaningful differences between professional anxiety and gender, level of class, choice order of department and the reason of choosing department factors in one department's students; it has not been found meaningful differences in the other department's students. Beside of these, it has not been found meaningful differences between professional anxiety and GANO, kind of high school they graduated, the place where their family lives, monthly income level of the family, educational status of parents.

Keywords: Education, Science, Classroom Teacher, Teacher Candidates, Teaching Profession, Anxiety, Anxiety Toward Teaching Profession.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Tanımlar	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim.....	6
2.2. Öğretmen.....	7
2.3. Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri	7
2.3.1. Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri	8
2.3.2. Öğretmenin Nitelikleri.....	10
2.4. Kaygı	12
2.5. Mesleki Kaygı	13
2.6. Alanyazında Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Yaklaşımları	14
2.6.1. Yurtiçi Çalışmaları.....	15
2.6.2. Yurtdışı Çalışmaları.....	22

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	24
3.2. Evren ve Örneklem	24
3.2.1. Kişisel Bilgilere Yönelik Frekans ve Yüzdeler	25
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	32
3.3.2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği (ÖMYKÖ)	33
3.4. Verilerin Toplanması	34
3.5. Verilerin Analizi.....	34

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Bölüm)	39
4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Cinsiyet).....	40
4.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Yaş Aralığı)	41
4.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Sınıf Düzeyi).....	42
4.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-GANO).....	46
4.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Tercih Sırası).....	48
4.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Lise Türü).....	49
4.8. Sekizinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Aile Yerleşim Yeri).....	50
4.9. Dokuzuncu Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Baba Öğrenim Durumu)	52
4.10. Onuncu Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Anne Öğrenim Durumu)	54
4.11. On Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Aile Gelir Düzeyi).....	56
4.12. On İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Mesleği Seçme Sebebi).....	58

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	63
5.1.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Bölüm)	63
5.1.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Cinsiyet)	64

5.1.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Yaş Aralığı) ...	65
5.1.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Sınıf Düzeyi)	66
5.1.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-GANO)	67
5.1.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Tercih Sırası) ..	68
5.1.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Lise Türü).....	68
5.1.8. Sekizinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Aile Yerleşim Yeri).....	69
5.1.9. Dokuzuncu Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Baba Öğrenim Durumu).....	69
5.1.10. Onuncu Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Anne Öğrenim Durumu).....	70
5.1.11. On Birinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Aile Gelir Düzeyi).....	70
5.1.12. On İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Mesleği Seçme Sebebi)	71
5.2. Öneriler	71
5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	71
5.2.2. Yürütmeyi Düzenleyenlere Yönelik Öneriler	72
5.2.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	72
KAYNAKÇA	73
EKLER	79
EK-1. Kişisel Bilgi Formu	79
EK-2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği (ÖMYKÖ).....	81
EK-3. Veri Toplama İzni	83
EK-4. Ölçek Kullanım İzni	84
EK-5. Bildirim Sayfası	85
ÖZGEÇMİŞ	86
İNTİHAL RAPORU	87

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.2.1. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 1 (Cinsiyet)	25
Tablo 3.2.2. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 2 (Bölüm-Cinsiyet).....	25
Tablo 3.2.3. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 3 (Bölüm-Yaş Aralığı).....	26
Tablo 3.2.4. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 4 (Bölüm-Sınıf)	26
Tablo 3.2.5. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 5 (Bölüm-GANO).....	27
Tablo 3.2.6. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 6 (Bölüm-Tercih Sırası).....	27
Tablo 3.2.7. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 7 (Bölüm-Lise Türü).....	28
Tablo 3.2.8. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 8 (Bölüm-Yerleşim Yeri)	29
Tablo 3.2.9. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 9 (Bölüm-Baba Öğrenim Durumu)	29
Tablo 3.2.10. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 10 (Bölüm-Anne Öğrenim Durumu).....	30
Tablo 3.2.11. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 11 (Bölüm-Aile Gelir Düzeyi) .	31
Tablo 3.2.12. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 12 (Bölüm-Mesleği Seçme Sebebi)	31
Tablo 3.3.1. Kaygı Ölçeğinin Puanlaması.....	33
Tablo 3.5.1. Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Shapiro-Wilk Testi Sonuçları.....	35
Tablo 3.5.2. Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler.....	35
Tablo 3.5.3. Etki Büyüklüğü Aralıkları.....	38
Tablo 4.1.1. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümler ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları	39
Tablo 4.1.2. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları.....	40
Tablo 4.1.3. Öğretmen Adaylarının Yaş Aralıkları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları.....	41

Tablo 4.1.4. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	43
Tablo 4.1.5. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları.....	44
Tablo 4.1.6. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Levene Testi Sonuçları	45
Tablo 4.1.7. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Scheffe Testi Sonuçları	45
Tablo 4.1.8. Öğretmen Adaylarının GANO'ları ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	46
Tablo 4.1.9. Öğretmen Adaylarının GANO'ları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları.....	47
Tablo 4.1.10. Öğretmen Adaylarının Bölümlerini Tercih Sıraları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları	48
Tablo 4.1.11. Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türlerine ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	49
Tablo 4.1.12. Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları	50
Tablo 4.1.13. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Bulunduğu Yerleşim Yerleri ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	51
Tablo 4.1.14. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Bulunduğu Yerleşim Yerleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları.....	52
Tablo 4.1.15. Öğretmen Adaylarının Babalarının Öğrenim Durumlarına ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	53
Tablo 4.1.16. Öğretmen Adaylarının Babalarının Öğrenim Durumları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları.....	54
Tablo 4.1.17. Öğretmen Adaylarının Annelerinin Öğrenim Durumlarına ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	55
Tablo 4.1.18. Öğretmen Adaylarının Annelerinin Öğrenim Durumları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları.....	56

Tablo 4.1.19. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Gelir Düzeylerine ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	57
Tablo 4.1.20. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Gelir Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları	58
Tablo 4.1.21. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebeplerine ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler	59
Tablo 4.1.22. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebepleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları.....	60
Tablo 4.1.23. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebepleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Levene Testi Sonuçları	61
Tablo 4.1.24. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebepleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Scheffe Testi Sonuçları	62

KISALTMALAR LİSTESİ

BÖTE	: Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojileri Bölümü
GANO	: Genel Akademik Not Ortalaması
GK	: Genel Kaygı
GMK	: Görev Merkezli Kaygı
KMK	: Kişi Merkezli Kaygı
ÖMYKÖ	: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Varlıklarını sürdürebilmek için insanlar, kalıtım ya da öğrenme yoluyla edindikleri bilgileri sonraki kuşaklara aktarmak durumundadırlar. Bilgi edinme sürecinin ilk basamağı ise merak etme duygusu ile başlamaktadır. Bu nedenle tarih boyunca insanlar, günlük hayatta karşılaştıkları birçok durum karşısında sebebi ne olursa olsun hep bir merak duygusu beslemektedirler. Beslenen bu merak duygusu, zaman zaman beraberinde bir kaygı durumu da getirmiştir. Kaygı, insanların içinde buldukları koşullara ve bireysel farklılıklara göre değişebilen bir olgudur. Kaygılanma ise; sorunun sebebi bilinmeksizin, bilinçaltı durumları ya da bir uyarıcı yoluyla bireyde hissedilen korku halidir (Temiz, 2011).

Günlük hayatta kaygı duygusu, çoğunlukla başarıyı etkileyen faktörler arasında karşımıza çıkmaktadır. Karşılaştıkları sorunlar karşısında yeterince hazırlık yapmayan, bilgi birikimi ve tecrübesi az olup bunları kullanma kabiliyeti zayıf olan bireylerde kaygılanma durumunun daha yüksek olduğu görülmektedir. İlerleyen safhalarda kaygı durumu yerini korkuya bırakabilmekte ve korku ise bireyin cesaretinin kaybolmasına neden olabilmektedir (Bozdam ve Taşgın, 2011).

Bireylerin kaygı durumlarının azaltılması ve onların topluma yararlı olabilmeleri için eğitilmeleri gerekmektedir. İlk olarak aile ortamıyla başlayan bu eğitim süreci zamanla çevresel bir boyut kazanmaktadır. Çevresel faktörlerin içerisinde birçok kurum ve kuruluş yer almaktadır. Fakat bireyin yetişmesinde en fazla sorumluluğa sahip olan kurum okuldur. Okul içerisinde de bu sorumluluğu öğretmen üstlenmektedir (Oktay, 1991).

İnsanlık tarihi kadar eski olan öğretmenlik mesleği, ilk zamanlar amatör bir bakış açısıyla herkesin yapabileceği bir uğraş olarak görülmüştür. İnsanlığın zamanla gelişmesiyle birlikte öğretmenlik mesleği de bu gelişmeden payına düşeni alarak bu amatör bakış açısından kurtulmuştur. Günümüzde bu meslek bilimsellik, uzmanlık ve akademik yönden birikim gerektiren bir meslek statüsü kazanmıştır (Yaşar, 2001).

Son zamanlarda öğretmen yetiştiren kurumların sayısında yaşanan artış, bu meslek alanında yığılmalar meydana getirmiştir. Eskiden olduğu gibi sadece bu kurumlardan mezun olmak, öğretmen olabilmek için artık yeterli olmamaktadır. Yakın geçmişte uygulanmaya başlanan Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS), öğretmen alımına bir sınırlılık getirmiştir. Birçok meslek grubunun atamasında gerekli olan ve genellikle bir oturuma katılma şartı istenen bu sınavda, öğretmenlerden üç oturuma katılma şartı istenmesi bir başka olumsuz faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek atama puanı ve düşük kontenjan sayısı gibi durumlara ek olarak son zamanda uygulanmaya başlanan mülakat sınavı, sözleşmeli öğretmenlik ve zorunlu hizmet gibi durumlar birçok öğretmen adayının açıkta kalmasına sebep olmaktadır. Açıkta kalma durumu ve iş bulamama düşüncesi, öğrencilik yıllarından başlayarak öğretmenlik yıllarına kadarki tüm süreçte, bireylerde ciddi kaygı durumlarına neden olabilmektedir.

Üç oturum halinde gerçekleştirilen Kamu Personeli Seçme Sınavının ikinci oturumunda, öğretmen adaylarının pedagojik formasyon bilgisini ölçmeyi hedefleyen Eğitim Bilimleri sınavı yer almaktadır. Eğitim Bilimleri sınavına ait veriler incelendiğinde başarılı olan ilk beş programın; Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği ve Tarih Öğretmenliği olduğu görülmüştür. Bu programlardan mezun olan öğretmen adaylarının atama oranları incelendiğinde; Sınıf Öğretmenliği bölümünde bu oranın %20'ye yakın olduğu ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Tarih Öğretmenliği bölümlerinde bu oranların %10'un altında olduğu görülmüştür (Kavak, Aydın, ve Altun, 2007). Bu bakımdan Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencileri ile diğer dört bölüme ait öğrenciler arasında, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumları açısından birtakım farklılıkların olacağı düşünülmektedir.

Fuller'e (1969) göre öğretmen adaylarının meslekleri süresince yaşadıkları mesleki kaygılar; ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli mesleki kaygılar olmak üzere üç maddede yoğunluk göstermektedir. Süreç boyunca öğretmen adaylarının bu kaygı durumlarından hangilerini, hangi durumlarda ve hangi değişkenliklerin etkisiyle yaşayacakları bu alandaki araştırmacılar için hep bir merak konusu olmuştur.

Bu bakımdan alanyazında yurtiçinde yapılan mesleki kaygıyla ilgili çalışmalar incelendiğinde, mesleki kaygı ile tutum veya mesleki kaygı ile mesleki öz yeterlilik

ilişkinin irdelendiği görülmektedir. Ayrıca birçok çalışmada, öğrencilerin mesleki kaygı düzeyleri ile sosyodemografik değişkenlerin ilişkisi üzerinde durulmaktadır. Yapılan araştırmalar sonunda; Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerinin birlikte ele alındığı bir çalışma bulunamamıştır.

Araştırma kapsamında üzerinde durulmak istenen problem “Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarının ne düzeyde farklılaştığının belirlenmesi” şeklinde özetlenebilir. Ayrıca öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının, çeşitli sosyodemografik değişkenler (cinsiyet, yaş aralığı, bölümü tercih etme sırası, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri, anne-baba öğrenim durumları, aile gelir düzeyi ve öğretmenlik mesleğini tercih etme sebebi) açısından anlamlı bir farklılaşma gösterip-göstermediği incelemektir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarının ne düzeyde olduğunu belirlemek ve bu kaygılarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda şu sorulara cevaplar aranacaktır.

1. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
2. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, cinsiyetlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
3. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, yaş aralıklarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
4. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
5. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, GANO dağılımlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

6. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, buldukları bölümü tercih etme sıralarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
7. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
8. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, ailelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
9. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
10. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, annelerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
11. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, ailelerinin gelir düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?
12. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmayla, Eğitim Fakültelerindeki Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında sürdürülen öğretmen yetiştirme çalışmaları ile Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü kapsamındaki öğretmen yetiştirme çalışmalarına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu alanda yapılan çalışmalara anlamlı katkılar sağlanacağı öngörülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Çalışmada kullanılacak uygun araçların seçilmesi, aracın yönergesinin açıklığı, katılımcıların konunun önemine ilişkin ikna edilmiş olmaları sağlandığından;

1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, araştırma sorularına (Kişisel Bilgi Formu ve ÖMYKÖ) verdikleri cevaplarda objektif ve samimi oldukları varsayılmıştır.
2. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, kontrol altına alınamayan dış faktörlerden aynı düzeyde etkilendikleri varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 351 öğretmen adayıyla sınırlıdır.
2. Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi (II. yarıyıl) ile sınırlıdır.
3. Araştırmadan elde edilen veriler; Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği'nde yer alan maddelerle sınırlıdır.
4. Araştırma, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Kaygı: Karşılaşılan sorunun sebebi bilinmeksizin, bilinçaltı durumlarıyla ya da bir uyarıcı yoluyla birey tarafından hissedilen korku halidir (Temiz, 2011).

Mesleki Kaygı: Öğretmenlik mesleğinin getirdiği görev ve sorumlulukların etkisiyle öğretmen adayları tarafından; görevlerine, öğrencilerine ve kendilerine yönelik hissettikleri kaygıdır (Fuller, 1969).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Sosyal, kültürel ve biyolojik bir varlık olan insan, varoluşundan itibaren hayatını sürdürebilmek için çevresiyle sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşimleri sonucunda birtakım bilgi, tutum, beceri ve değer kazanmış ve bu kazanımlarını toplumdaki diğer bireylere aktarmıştır. En ilkel toplumlardan en gelişmiş toplumlara kadar bu süreç benzer şekilde süregelmiştir. Tüm bu süreç göz önünde bulundurulduğunda öğrenme olgusunun gerçekleştiği her durumda, eğitim sürecinin de gerçekleştiğinden söz etmemiz mümkündür (Şenel, 2008). Bu bağlamda eğitim, insanın varoluşundan bu yana süregelmiştir ve insan var olduğu sürece de varlığını sürdürecektir.

Eğitim sözcüğü toplumun her kesiminde yaygın bir biçimde kullanılmaktadır. Buna bağlı olarak alanyazında birçok farklı tanımla karşılaşılmaktadır. Bu da bize eğitimin ne kadar geniş ve toplum üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunun bir göstergesidir. Ülkemizde bu alandaki çalışmalar ve eğitim için kullanılan tanımlar incelendiğinde Ertürk'ün (1994, s. 11) yapmış olduğu “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, istendik değişim meydana getirme sürecidir.” tanımının, eğitimciler tarafından yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu tanım göz önüne alındığında eğitim olgusunun gerçekleştirilmesi için bireydeki davranış değişikliğinin yaşantı yoluyla kazanılması, devamlılığının olması ve gözlenebilen bir değişiklik olması önem taşımaktadır.

Her toplum kendi kültüründe var olan bilgi, değer ve deneyimlerine göre kendi eğitim sistemini oluşturmaktadır ve amaçlarını belirlemektedir. Bu yönden eğitim sistemleri, içinde buldukları toplumlara ve kültürlerine özgü olup, millidir (Özcan, 2011).

Ülkemizde 1973 yılında çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, eğitimsel boyutta büyük önem arz etmektedir. Bu kanun kapsamında ülkemizdeki milli eğitimin temel ilkeleri, eğitim sistemimizin yapısı, genel ve özel amaçları belirlenmiştir. Ayrıca, öğretmenlik mesleğinin yeterlilikleri, okul-bina-tesislerin kontrolü ve eğitim araç-gereçlerinin düzenlenmesi gibi devletin görev ve

sorumlulukları bir bütün halinde yer almaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 1973, s. 5101).

Eğitim sisteminde kendi içinde sürekli etkileşim halinde olan ve bir hedef doğrultusunda uyum içerisinde ilerleyen; öğrenci, öğretmen ve program olmak üzere üç ögesi bulunmaktadır. Bu öğelerin uyum içinde olması eğitim sisteminin etkililiğini ve verimliliğini belirlemektedir. Önem olarak hepsi aynı derecede olmasına rağmen öğretmen ögesi, diğer öğeler üzerinde daha fazla etkiye sahiptir. Bu sebeple eğitim sistemimizin etkili bir biçimde işlemesi ve sistemin amaçlarını en iyi şekilde gerçekleştirebilmesi için en çok denetim gücü öğretmen yetiştirme sürecine harcanmaktadır (Abazaoğlu, Yıldırım, ve Yıldızhan, 2016)

2.2. Öğretmen

Eğitim sisteminin önemli öğelerinden biri olan öğretmen, ülkelerin kalkınmasında büyük bir sorumluluk üstlenmektedir. Buldukları topluma ait kültür ve değerleri genç kuşaklara aktarmakta bir köprü görevi üstlenerek, toplumdaki iç huzurun ve sosyal barışın sağlanmasında kilit rol oynamaktadır (Çelikten, Şanal, ve Yeni, 2005).

Öğretmenler, öğrenme-öğretme sürecinin her aşamasında öğrencileriyle sürekli etkileşim içindedir. Süreç içinde büyük bir role sahip olan öğretmenlerin, mesleklerini en iyi biçimde yerine getirmeleri ve öğrencileri üzerinde pozitif etkiler bırakmaları için birtakım niteliklere ve yeterliliklere sahip olmaları gerekmektedir. Bu bakımdan öğretmenler; içinde yaşadıkları toplumun değerlerini benimsemiş, yeniliklere karşı açık ve üretken, problem çözme becerisine sahip, eleştirel ve esnek düşünebilme kabiliyeti olan bireylerdir (Yaşar, 2008).

2.3. Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri

Bireylerin topluma yararlı olabilmesi için eğitilmeleri gerekmektedir. İlk olarak aile ortamıyla başlayan bu eğitim süreci zamanla çevresel bir boyut kazanmaktadır. Çevresel faktörlerin içerisinde birçok kurum ve kuruluş yer almaktadır. Fakat bireyin yetişmesinde en fazla sorumluluğa sahip olan kurum okuldur. Okul içerisinde de bu sorumluluğu öğretmen üstlenmektedir (Oktay, 1991).

İnsanlık tarihi kadar eski olan öğretmenlik mesleği, ilk zamanlar amatör bir bakış açısıyla herkesin yapabileceği bir uğraş olarak görülmüştür. İnsanlığın zamanla gelişmesiyle birlikte öğretmenlik mesleği de bu gelişmeden payına düşeni alarak bu amatör bakış açısından kurtulmuştur. Günümüzde bu meslek bilimsellik, uzmanlık ve akademik yönden birikim gerektiren bir meslek statüsü kazanmıştır (Yaşar, 2001).

Yasalarla görev ve sorumlulukları tanımlanan öğretmenlik mesleği, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 43.maddesinde; devletin eğitim-öğretim görevini üstlenen ve bu sürecin yönetiminden sorumlu olan özel bir meslek grubu olarak belirtilmiştir. Öğretmenlik mesleğine hazırlık sürecinde bireylerin; genel kültür bilgisi, öğretmenlik alan bilgisi ve pedagojik formasyon bilgisi yönünden nitelik kazanmalarının önemi vurgulanmıştır. (MEB, 1973, s. 5109).

Öğretmenler genç kuşakların şekillenmesinde bir sanatkâr, toplumun şekillenip kalkınmasında da bir mimar görevi üstlenmektedirler. Ülkelerin kalkınma düzeylerini ve nitelikli insan güçlerini pozitif yönden etkilediklerinden dolayı öğretmenlik mesleği, çok eski zamanlardan bu yana kutsal ve saygın bir meslek olarak görülmüştür.

2.3.1. Öğretmenlik Mesleğinin Özellikleri

Öğretmenlik mesleğinin kendine has birçok özelliği bulunmakla birlikte bu özellikleri dokuz madde halinde inceleyebiliriz (Gültekin, 2010):

- Öğretmenler çevreleri ile sürekli etkileşim halindedir. Bu etkileşimlerinde kimi zaman öğrenen kimi zaman da öğreten taraf olurlar. Öğretmenliğin doğası gereği bu mesleğe mensup olan bireyler öğrenmeyi severler. Aynı zamanda öğrendiklerini öğrencilerine öğretmekten de hoşlanırlar. Bu bağlamda öğretmenlik; insanlarla etkileşmeyi seven, kendini geliştirmeye açık ve öğrendiği bilgileri öğrencileriyle paylaşmaktan hoşlanan bireyler için uygun bir meslek türüdür.
- 2016-2017 öğretim yılı verilerine göre ülkemizdeki özel statüye sahip eğitim kurumlarının haricindeki tüm eğitim kurumlarında (ilkokul, ortaokul, genel ortaöğretim, mesleki ve teknik ortaöğretim, fakülte ve yüksekokul) 1.102.031 öğretmen görev almaktadır (MEB, 2017, s. 11). Veriler göz önüne alındığında, eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin büyük çoğunluğunun devlet memuru olarak çalıştıkları görülmüştür. Buradan da öğretmenlik mesleğine giriş denetiminin devlet tarafından yapıldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

- Dünya üzerindeki tüm ülkeler göz önüne alındığında, özellikle 6-18 yaş aralığındaki bireylerin planlı ve programlı bir biçimde, bir öğretmen rehberliğinde eğitilmesine büyük önem verilmektedir. Öğretmenlik mesleği dünya üzerindeki en yaygın meslek türlerinden biridir. Eğitime Bakış Raporu verileri incelendiğinde, genç birey sayısının ve okullaşma oranının yüksek olduğu ülkelerde, öğretmen sayısının da bu oranda yüksek olduğu görülmektedir (Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 2016).
- Öğretmenlik mesleğinin sene içindeki tatil sürelerinin uzunluğu ve ikili öğretim yapan bazı okullardaki yarım günlük ders boşluğu gibi çalışma koşullarının sağladığı fırsatlar, özellikle kadınların yoğun olarak bu mesleğe yönelmesine sebep olmaktadır.
- Gelir düzeyleri orta ve daha altı düzeyde olan ailelerin çocukları öğretmenlik mesleğini tercih etmektedir (Akbayır, 2002).
- Öğretmenlik mesleğinde çalışan birey sayısının fazlalığı göz önüne alınarak yıllık gelir düzeyleri incelendiğinde öğretmenlik mesleği, en düşük gelir düzeyine sahip olan meslek grupları arasındadır (OECD, 2016).
- Öğretmenlik mesleği toplumsal açıdan kolay elde edilebilir bir meslek olarak görülmektedir. Buna öğretmen sayısındaki yetersizlik ve yıllık gelir düzeylerinin düşük olması da eklendiğinde toplumsal statüsünün düşük olduğu görülmektedir.
- Öğretmenlerin mesleki gelişimleri için ayrılan bütçe sınırlı düzeydedir ve bu kaynaklar genellikle onların hizmet içi eğitimlerine ayrılmaktadır. Mesleki gelişim yönünden sınırlı kaynakları bulunan öğretmenler, lisansüstü eğitim programlarına tamamen kendi imkânlarıyla yönelmek durumunda kalırlar. Öğretmenlerin görevlendirildikleri bölgelerde karşılaştıkları ulaşım, konaklama, ders yoğunluğu, maddi kaynakların sınırlılığı gibi sebepler lisansüstü eğitimi tercih etme olasılıklarını azaltmaktadır.
- Diğer meslek gruplarıyla kıyaslandığında öğretmenlerin toplumsal statülerinin ve yıllık maaş oranlarının düşük olması, onları farklı mesleklerde çalışmaya yöneltmektedir. Bu bağlamda öğretmenlik, meslek değiştirme oranı yüksek olan bir meslek grubudur.

2.3.2. Öğretmenin Nitelikleri

Eğitim sisteminin verimliliğini ve niteliğini arttırmak için, sistemin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenlerin de verimliliği ve niteliği artırılmalıdır. Bu artışın sağlanabilmesi için öğretmenlerin birtakım yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Öğretmenlerden ön koşul olarak sahip olmaları beklenen bu yeterlilikler Sakız'a (2016) göre; okuduğunu anlama, yorumlama, anlatabilme gibi sözel beceriler, pedagojik (eğitsel) ve öğretmenlik alan bilgisi, mesleki deneyim ve öğretmenlik mesleğini yapabilecek düzeyde olduğunu gösteren sertifika şeklindedir.

Öğretmenlerin verimliliklerinin ve niteliklerinin yükseltilmesi, sözü edilen bu yeterliliklerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim yoluyla onlara kazandırılmasıyla mümkündür (MEB, 2006).

Öğretmen nitelikleri uzun zamandır sorgulanmakta ve bu alanda birçok çalışma yapılarak geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu alandaki ilk çalışmalar Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından yapılmıştır. Öğretmen yeterlilikleri, YÖK tarafından dört madde halinde belirlenmiştir (Yükseköğretim Kurulu (YÖK), 1998):

- a. Konu alanı ve alan eğitimi bilgilerine yönelik öğretmen yeterlilikleri
- b. Öğrenme-öğretmen sürecine yönelik öğretmen yeterlilikleri
 - Planlama becerilerine yönelik yeterlilikler
 - Öğretim sürecini etkili kullanabilme durumlarına yönelik yeterlilikler
 - Sınıf yönetimine hâkim olma yeterlilikleri
 - İletişim kurma becerilerine yönelik yeterlilikler
- c. Öğrencilerin öğrenme süreçlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve kaydının tutulmasına yönelik öğretmen yeterlilikleri
- d. Mesleğini ilgilendiren diğer konulara yönelik öğretmen yeterlilikleri şeklindedir.

YÖK'ün öğretmen yeterlilikleri üzerine yaptığı bu çalışmanın ardından Millî Eğitim Bakanlığı da benzer bir çalışma yürütmüş ve öğretmen yeterliliklerini altı madde halinde belirlemiştir (MEB, 2006):

- a. Öğretmen, kişisel ve mesleki gelişimine önem verir. Öz değerlendirme becerisine sahiptir. Kendisini, bulunduğu kurumu ve özellikle öğrencilerini sürekli geliştirir. Öğrencilerini birey olarak görür ve onlara değer verir.
- b. Öğretmen, öğrencilerini aile, çevre, kültür ve ekonomik açıdan iyi tanır.

- c. Öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinin planlayıcısı, uygulayıcısı ve yöneticisidir. Bu süreçte öğrencilerinin etkin katılımına önem verir.
- d. Öğretmen sonuç odaklı değil süreç, gelişim ve öğrenme odaklıdır. Tüm öğrenme sürecini değerlendirir. Öğrencilerin de kendilerini ve arkadaşlarını değerlendirmelerini sağlar. Süreçten elde edilen ölçümleri daha kaliteli bir öğretim sunabilmek için öğrenciler, veliler, okul yönetimi ve diğer meslektaşlarıyla paylaşır.
- e. Öğretmen, yaşadığı çevre ve toplum ile sürekli iş birliği içindedir.
- f. Öğretmen, Türk Eğitim Sistemi'nin temel ilkeleri, eğitim sistemimizin yapısı, genel ve özel amaçlarını bilir ve uygular.

Mesleklerinin hangi aşamasında yer aldıklarına bakılmaksızın öğretmenlerden, belirtilen bu yeterliliklere ve alt yeterliliklere sahip olmaları beklenmektedir.

2.3.2.1. Öğretmenlerin Kişisel Nitelikleri

Öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimler, etkili bir öğrenme ortamının sağlanması açısından oldukça önemlidir. Bu etkileşim sürecini olumlu ya da olumsuz yönden etkileyebilecek en önemli unsurlardan biri de öğretmenlerin kişilik özellikleridir. Bu alanda yapılan araştırma sonuçlarına göre; olumsuz kişilik özelliklerine sahip bir öğretmen, öğrencilerinin akademik başarısının düşmesine, öğrencilerin derse ya da okula gelmek istememelerine, onların kişisel gelişimlerinin ve psikolojilerinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilmektedir. Kişilik bakımından yeterli düzeyde olan bir öğretmen ise belirtilenlerin aksine öğrencileri üzerinde psikolojik ve akademik yönden olumlu etkiler bırakmaktadır (Şimşek ve Tuzluca, 2015).

Etkili bir öğrenme ortamının oluşturulması açısından öğretmenlerde, birtakım olumlu kişisel niteliklerin bulunması gerekmektedir. Karakelle'ye (2005) göre öğretmenler, demokratik bir sınıf ortamı oluşturabilmek için öğrencilerin farklı görüşleri karşısında hoşgörülü, anlayışlı, sabırlı, esnek ve açık fikirli olmalıdırlar. Öğrencilerinin okula sevecek gitmesi, derse yönelik olumlu tutumlar kazanması ve öğrenmeye güdülenmeleri açısından; aralarında ayırım yapmaksızın öğretmenlerin, vakti geldikçe onlarla şakalaşmaları ve onlara karşı sevecen olmaları gerekmektedir.

2.3.2.2. Öğretmenlerin Mesleki Nitelikleri

Eğitim-öğretimin kalitesini artırmak için öğretmenlerde olması gereken kişisel niteliklerin yanında bir takım mesleki niteliklerin de bulunması gerekmektedir. Bu mesleki nitelikler, kişisel niteliklerden farklı olarak eğitim yoluyla öğretmenlere kazandırılabilir. Yaşar'a (2008) göre öğretmenler; öğretim etkinliklerini bir plan doğrultusunda yürütebilmeli, öğretim yöntem ve tekniklerine hâkim olmalı, sınıf ortamında etkili iletişim kurarak yönetimi sağlayabilmeli, öğrenme sürecini iyi değerlendirmeli ve öğrencilerine süreç boyunca rehberlik edebilmelidir.

2.4. Kaygı

Varlıklarını sürdürebilmek için insanlar, kalıtım ya da öğrenme yoluyla edindikleri bilgileri sonraki kuşaklara aktarmak durumundadırlar. Bilgi edinme sürecinin ilk basamağı ise merak etme duygusu ile başlamaktadır. Bu nedenle tarih boyunca insanlar, günlük hayatta karşılaştıkları birçok durum karşısında sebebi ne olursa olsun hep bir merak duygusu beslemektedirler. Beslenen bu merak duygusu, zaman zaman beraberinde bir kaygı durumu da getirmiştir. Kaygı, insanların içinde buldukları koşullara ve bireysel farklılıklara göre değişebilen bir olgudur. Kaygılanma ise; sorunun sebebi bilinmeksizin, bilinçaltı durumları ya da bir uyarıcı yoluyla bireyde hissedilen korku halidir (Temiz, 2011).

Korku ile kaygı durumları arasında benzerlikler olduğunu savunan bazı psikologlar, korku anında meydana gelen fizyolojik oluşumların kaygı anında da gözlenebileceğini ileri sürmektedirler. Bu sebeple korku anında bireyde gözlenen (kalp atışı, nefes alış-verişi, kan basıncı ve kanın kimyasal yapısı vb. gibi) fizyolojik değişimleri, kaygı düzeyi ölçümlerinde de kullanmışlardır. Bunların aksini düşünen psikologlara göre ise korku ve kaygı arasındaki farklılıklar şöyle sıralanmaktadır (Cüceloğlu, 2006):

- Korku kısa bir zaman diliminde gerçekleşirken; kaygı uzun bir süre etkisini sürdürür.
- Korkunun kaynağını bilebiliriz; lakin kaygıya neden olan kaynak ise belirsizdir.
- Korkunun insanda oluşturduğu etki kaygıdan daha şiddetlidir.

Bir topluma ait bireyin huzur ve güven hissettiği bir çevrede, başka bir topluma ait birey korku veya kaygı hissedebilmektedir. Öyleyse hissedilen kaygı, yetiştirildiğimiz kültüre göre farklılıklar göstermektedir. Kültürel farklılıklar olmasına rağmen tüm toplumlarda kaygı duygusuna neden olan birtakım ortak noktalar bulunmaktadır. Cüceloğlu'na (2006) göre tüm toplumlarda görülen bu kaygılar; ortam değişikliği sonrasında alışlageldik çevreden alınan desteğin kaybedilmesi, sonucu olumsuz olacak bir olayın beklenmesi, yaşanan iç çelişkiler ve gelecekte ne olacağının belirsizliği şeklindedir.

Günlük hayatta kaygı duygusu, çoğunlukla başarıyı etkileyen faktörler arasında karşımıza çıkmaktadır. Karşılaştıkları sorunlar karşısında yeterince hazırlık yapmayan, bilgi birikimi ve tecrübesi az olup bunları kullanma kabiliyeti zayıf olan bireylerde kaygı durumunun daha yüksek olduğu görülmektedir. İlerleyen safhalarda kaygı durumu yerini korkuya bırakabilmekte ve korku ise bireyin cesaretinin kaybolmasına neden olabilmektedir (Bozdam ve Taşgın, 2011).

2.5. Mesleki Kaygı

Toplumda birçok meslek grubu yer almaktadır. Bu meslek gruplarında hizmet verecek nitelikli insan gücünü yetiştirme görevi ise öğretmenlerin sorumluluğundadır. Ülke yöneticilerinin dahi gençlik yıllarında bir öğretmen sorumluluğunda büyüdükleri düşünüldüğünde; ülkelerin geleceğinin şekillenmesinde, toplumların kalkınmasında ve devletlerin yönetilmesinde öğretmenlerin çok kritik bir role sahip oldukları görülmektedir.

Toplumsal açıdan öğretmenlik mesleği, en garanti mesleklerden biri olarak görülmektedir. Hem bu bakış açısı hem de son zamanlarda öğretmen yetiştiren kurumların sayısında yaşanan artış, bu meslek alanında yığılmalar meydana getirmektedir. Eskiden olduğu gibi sadece bu kurumlardan mezun olmak, öğretmen olabilmek için artık yeterli olmamaktadır. Yakın geçmişte uygulanmaya başlanan Kamu Personeli Seçme Sınavı, öğretmen alımına bir sınırlılık getirmiştir. Birçok meslek grubunun atamasında gerekli olan ve genellikle bir oturuma katılma şartı istenen bu sınavda, öğretmenlerden üç oturuma katılma şartı istenmesi bir başka olumsuz faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek atama puanı ve düşük kontenjan sayısı gibi durumlara ek olarak son zamanlarda uygulanmaya başlanan mülakat sınavı,

sözleşmeli öğretmenlik ve zorunlu hizmet gibi durumlar birçok öğretmen adayının açıkta kalmasına sebep olmaktadır. Açıkta kalma durumu ve iş bulamama düşüncesi, öğrencilik yıllarından başlayarak öğretmenlik yıllarına kadar ki tüm süreçte, bireylerde ciddi kaygı durumlarına neden olabilmektedir.

Fuller'e (1969) göre öğretmen adaylarının mesleki kaygıları, meslekleri süresince bazı noktalarda yoğunluk göstermektedir. Bu kaygılar üç madde altında toplanmıştır (Taşgın, 2006):

- a. Ben merkezli mesleki kaygıların odağında bireyin kendisi yer almaktadır. Bu kaygıya sahip öğretmen adayları, mesleklerini sürdüremeyecekleri ve bu süreçte başarısız olacakları düşüncesi içindedirler. Kendi içlerinde; öğretmenlik mesleğinin onlara göre bir meslek olup-olmadığını, uzun süre bu mesleğe devam edip-edemeyeceklerini ve meslektaşlarıyla iyi ilişkiler kurup-kuramayacaklarını sorgulamaktadırlar. Bu düşüncelerin yaşattığı endişe sebebiyle bu bireyler, yoğun bir endişe ve stres altındadırlar.
- b. Görev merkezli mesleki kaygıların odağında bireyin öğreticilik görevi yer almaktadır. Bu kaygıya sahip öğretmen adayları, alanına yönelik öğretim yöntemleri, materyal, araç-gereçlere hâkim olamayacakları ve bu yüzden iyi bir öğretici olamayacakları düşüncesi içindedirler. Kendi içlerinde; öğretici bir sınıf ortamı oluşturup-oluşturamayacaklarını, alanına yönelik öğretim yöntem ve tekniklerine hâkim olup-olamayacaklarını ve öğretmenlik mesleğini başkalarının desteği olmadan yapıp-yapamayacaklarını sorgulamaktadırlar.
- c. Öğrenci merkezli mesleki kaygıların odağında ise öğrenciler yer almaktadır. Bu kaygıya sahip öğretmen adayları, öğretime yönelik düşünce ve tasarım bakımından öğrenci merkezlidirler. Kendi içlerinde; her öğrenciye ulaşp-ulaşamayacaklarını, onlara öğrenmeyi sevdirep-sevdiremeyeceklerini ve onların bu öğrenmeye hayat boyu devam edip edemeyeceklerini sorgulamaktadırlar.

2.6. Alanyazında Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Yaklaşımları

Bu bölümde öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı üzerine yapılan çalışmalar, yurtiçi çalışmaları ve yurtdışı çalışmaları olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

2.6.1. Yurtiçi Çalışmaları

Bozkurt (2004) çalışmasında, Eğitim Fakültesi'nin farklı bölümlerinde öğrenim gören 363 öğretmen adayının, depresyon ile kaygı durumlarını etkileyen çeşitli değişkenleri ve depresyon ile kaygı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonunda; kadın öğrencilerin, erkeklerden anlamlı düzeyde kaygılı olduklarını ve öğrencilerin yaşları ile sürekli kaygı düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu saptamıştır.

Çakmak ve Hevedanlı (2004), Biyoloji Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 152 öğretmen adayının, kaygı düzeylerini etkileyen birtakım değişkenleri incelemiştir. Araştırma sonunda; akademik başarısı yüksek, demokrat bir anne-babaya sahip, aileleriyle birlikte yaşayan, iyi arkadaşlara sahip ve sınıf düzeyleri artan öğrencilerin kaygı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada; cinsiyet, mezun olduktan sonra çalışmak istedikleri meslek grubu, ailedeki çocuk sayısı ve ailenin ekonomik durumu gibi değişkenler açısından anlamlı bir farklılık saptanamamıştır.

Köse (2006) çalışmasında, farklı üniversitelerin Müzik Öğretmenliği Bölümlerinde öğrenim gören 190 son sınıf öğrencisinin, mesleki kaygı düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonunda, Müzik Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli mesleki kaygı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Taşgım (2006), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda öğrenim gören 90 son sınıf öğrencisinin, mesleki kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonunda; erkek öğrencilerin görev ve ben merkezli kaygı düzeylerinin, kız öğrencilerden daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin yapmış oldukları spor branşlarına göre bölüm içi kaygı durumlarının farklılaştığı saptanmıştır.

Akgün ve diğerleri (2007) çalışmasında, Matematik ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 186 öğrencinin, kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonunda her iki bölüm bazında, akademik başarısı ve arkadaşlık kurma düzeyleri yüksek, demokratik bir aileye mensup bireylerin kaygı düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Erkek öğrencilerin kızlardan daha az kaygılı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin branşları,

gelecekte yapmak istedikleri meslekler ve barınma durumları açısından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Tümerdem (2007), Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü ve Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeylerini incelemiştir. Öğrencilerin kaygı düzeylerinin; cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte, akademik başarı, okul içindeki arkadaşlık ilişkileri ve gelecekte yapmak istediği meslek değişkenlerinden etkilendiğine ulaşılmıştır. Bunların dışında öğrenci kaygılarının, ailelerinin ekonomik durum ve tutumlarındaki değişmelerden etkilenmediği tespit edilmiştir. Araştırma sonunda; Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kaygı düzeylerinin, Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu görülmüştür.

Boz (2008) çalışmasında, öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının ne düzeyde olduğunu ve yıl bazında bakıldığında bu kaygı düzeylerinin anlamlı bir biçimde farklılaşma gösterip göstermediğini incelemiştir. Matematik ve fen bilgisi öğretmen adaylarıyla yapılan ve on dönem süren bu çalışmada öğrencilere; ilk yedi dönem alanlarına yönelik teorik dersler, son üç dönem ise pedagojik kurslar verilmiştir. Araştırmada ölçme aracı olarak Borich'in geliştirdiği, 45 maddeden oluşan ve öğretmen adaylarına yönelik kaygı kontrol listesi kullanılmıştır. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının ben merkezli kaygılarının en düşük düzeyde olduğu ve görev merkezli kaygılarının ise en yüksek düzeyde olduğuna ulaşılmıştır.

Bozdam (2008), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmaya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören; sayısal, sözel ve yabancı dil olmak üzere üç puan türü ile öğrenci alan bölümlerin son sınıf öğrencileri ile özel yetenekle öğrenci alan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği bölümü son sınıf öğrencileri olmak üzere 400 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin genel olarak orta düzeyde olduğu ve bu kaygılarının görev merkezli kaygılar olarak yoğunlaştığı görülmüştür. Ayrıca elde edilen verilere göre mesleki kaygının, cinsiyet ve yetiştiği yer değişkenlerinden etkilenmediği düşünülmektedir.

Ünaldı ve Alaz (2008), Coğrafya Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 59 öğrencinin, bazı değişkenler açısından öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonunda; cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin kaygı

düzeyleri (öğrenci, görev ve ben merkezli kaygılar) arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür. Aile gelir düzeylerinin yüksek olmasının, öğrencilerin kaygı düzeylerini anlamlı ölçüde azalttığı görülmüştür. Öğrencilerin coğrafya öğretmenliği bölümünü ilk sıralardan tercih etmelerinin, görev merkezli kaygılarını anlamlı ölçüde azalttığı görülmüştür. Öğrencilerin görev ve ben merkezli kaygılarının ilerleyen yıllarda daha da arttığı görülmüştür.

Doğan ve Çoban (2009) çalışmasında, Gazi Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi'nde öğrenim gören 321 öğretmen adayının, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ve tutum düzeylerini inceleyip, öğrencilerin tutum ve kaygı düzeyleri üzerinde etkili olan değişkenleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonunda; öğrencilerin mesleğe yönelik kaygı düzeylerinin düşük, tutumlarının olumlu ve tutum ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu görülmüştür. İş bulma konusunda iyimser, mesleğini seven ve yakınlarına öneren bireylerin öğretmenlik mesleğine karşı olumlu bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Ek olarak kız öğrencilerin, erkeklere nazaran mesleki tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İş bulma konusunda karamsar bireylerin tutum düzeylerinin düşük, kaygı düzeylerinin ise yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin kaygı durumları ile cinsiyetleri, bölümlerini tercih sıraları ve anne-baba öğrenim durumları arasından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Saracaloğlu ve diğerleri (2009), öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı, yeterlilik ve akademik güdülenme düzeyleri açısından Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü tezsiz yüksek lisans öğrencileri üzerinde bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırma sonunda, kız öğrencilerin öğretmenlik mesleğine göre yeterlilik algılarının, erkek öğrencilere kıyasla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Akademik güdülenme düzeyleri yüksek ve mesleki kaygı düzeyleri düşük olan bireylerin, bölümlerine isteyerek gelen bireyler olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin mesleki kaygılarının ve akademik güdülenme düzeylerinin, akademik başarılarından etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Boz ve Boz (2010) çalışmalarında, öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ile öz yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya, Fen Bilgisi ve Matematik Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan 339 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmanın kaygı boyutuna bakıldığında; görev merkezli kaygıların en yüksek, ben merkezli kaygıların da en düşük düzeyde olduğuna ulaşılmıştır. Araştırma

sonunda, kaygı boyutlarının öz yeterlilik boyutlarını negatif yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Dilmaç (2010), farklı üniversitelerin Görsel Sanatlar Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 119 öğrencinin, mesleki kaygı düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma bulgularına göre, Görsel Sanatlar Öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin düşük olduğuna ulaşılmıştır. Kız öğrencilerin kaygı düzeyleri erkek öğrencilerden yüksek düzeyde olmasına rağmen bu anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Ailelerinin gelir düzeyleri bakımından düşük gelir düzeyine sahip öğrencilerin görev merkezli ve ben merkezli kaygılarının, yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak öğrenci merkezli kaygılar ile aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Araştırma sonunda, Görsel Sanatlar Öğretmenliği öğrencilerinin mesleki kaygılarının düşük düzeyde olduğu saptanmıştır.

Kafkas ve diğerleri (2010) çalışmalarında, Beden Eğitimi bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ile öz yeterlilik algıları arasındaki farklılıkları incelemiştir. Araştırmaya, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 347 öğrenci katılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin cinsiyetlerine göre mesleki kaygılarının farklılaşmadığı ancak öz yeterlilik düzeylerinin farklılaştığı belirlenmiştir.

Kurtuldu ve Ayaydın (2010), Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencilerinin bazı değişkenler açısından mesleki kaygılarını incelemek amacıyla, 2009-2010 öğretim yılı güz döneminde Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 234 Resim-İş ve 149 Müzik Öğretmen adayıyla bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırma bulgularına göre, sınıf düzeyi arttıkça, yani öğretmenlik mesleğine yaklaşıldıkça mesleki kaygı düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Müzik Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, öğrenci merkezli kaygı düzeylerinin Resim-İş Bölümü öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Çubukçu ve Dönmez (2011), öğretmen adaylarının çeşitli değişkenler açısından öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerini belirlemek amacıyla, 2008-2009 öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 310 öğretmen adayıyla bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırmaya İlköğretim Bölümü, Ortaöğretim Bölümü ile Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojileri

Bölümü (BÖTE) öğrencileri katılmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından; kız öğrencilerin kaygılarının, erkek öğrencilere oranla yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mesleki kaygıların tüm boyutları (ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygılar) açısından ilköğretim bölümü öğrencilerinin diğer bölümlere oranla daha kaygılı olduğu bulunmuştur. Araştırma sonunda; öğretmen adaylarının göreve yönelik mesleki kaygılarının, ben merkezli ve öğrenci merkezli kaygılara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Temiz (2011), Güzel Sanatlar Eğitimi bölümü son sınıf öğrencilerinin cinsiyet ve alan değişkenleri bakımından mesleki kaygı düzeylerini incelemiştir. Araştırmaya Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümünde öğrenim gören 47 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonunda; öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının, tüm kaygı boyutlarında (ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli) düşük düzeyde olduğuna ulaşılmıştır. Öğrencilerinin mesleki kaygılarının, cinsiyet ve alan değişkenleri bakımından farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Yıldırım (2011), Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim gören 532 öğretmen adayıyla yürüttüğü çalışmada; öğretmen adaylarının demografik özellikleri ile mesleki kaygıları ve mesleki öz yeterlilik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinin düşük düzeyde, mesleki öz yeterlilik algılarının ise yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Mesleki kaygı ve mesleki öz yeterlilik düzeyleri sadece sınıf değişkeniyle anlamlı bir biçimde farklılaşma göstermiştir. Öğrencilerin mesleki öz yeterlilikleri ile mesleki kaygıları arasında negatif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Dursun ve Karagün (2012), Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 68 son sınıf öğrencisinin, öğretmenlik mesleği öncesi kaygı düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırma sonunda öğrencilerin yaşları ile ben merkezli kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Atmaca (2013) çalışmada, Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi bölümünde öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerinin, mesleki kaygılarını çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonunda, öğrencilerin mesleki kaygılarının tüm alt boyutları açısından cinsiyetlerine ve yaşlarına göre anlamlı

farklılık göstermediği saptanmıştır. Görev ve öğrenci merkezli kaygıların öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı biçimde farklılaştığı görülmüştür.

Türkdoğan (2014), Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 457 öğretmen adayla yürüttüğü çalışmayla öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinin, öğretmenlik mesleğini tercih etme sebeplerine göre farklılaşma durumlarını incelemiştir. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının görev merkezli kaygılarının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin mesleki kaygıları ile öğretmenlik mesleğini tercih etme durumları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunamamıştır.

Serin ve diğerleri (2015), Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 763 öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada öğretmen adayları için geliştirilen kaygı ölçeği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği olmak üzere iki farklı ölçek kullanılmıştır. Araştırma sonunda; öğrencilerin tutumlarının "Katılıyorum" düzeyinde olduğu ve kaygı düzeylerinin de orta seviyede olduğu görülmüştür. Sınıf değişkeni ile öğrencilerin kaygı ve tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin kaygı düzeyleri ile tutum düzeyleri arasında negatif ve orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Bilgici ve Deniz (2016), Okul Öncesi Öğretmenliğinde öğrenim gören 201 öğrencinin mesleki kaygıları ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışma yürütmüşlerdir. Araştırma sonunda, büyük yaşlardaki öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının, genç yaştaki öğretmen adaylarından daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bölümü öncelikli tercih eden öğretmen adaylarının, diğer öğretmen adaylarına oranla kaygı düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

Şen (2016) çalışmasıyla, Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde öğrenim görmekte olan 218 öğretmen adayının; eleştirel düşünme eğilimleri, empati kurma becerileri ve mesleki kaygı düzeyleri üzerinde etkili olan değişkenleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimlerinin arttıkça, mesleki kaygı düzeylerinin azaldığı görülmüştür. Öğrencilerin empati kurma becerilerindeki düzey farklılıklarının, eleştirel düşünme eğilimleri ve mesleki kaygı düzeyleri üzerinde bir etki oluşturmadığı görülmüştür.

Çelik (2017) çalışmasında, Türkçe Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 400 öğretmen adayının, kişilik özellikleri ile mesleki kaygı düzeyleri arasındaki

ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının kişilik özellikleri ile mesleki kaygıları arasında zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin dışa dönük olma ve yalan söyleme düzeyleri arttıkça mesleki kaygı düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir. Bunun dışında, öğrencilerin nörotisizm özelliklerindeki azalmanın, öğrencilerde mesleki kaygı düzeyini artırdığı saptanmıştır.

Deniz ve Tican (2017), Eğitim Fakültesi son sınıfta öğrenim gören 589 öğretmen adayıyla yürüttükleri çalışmalarında, öğretmen adaylarının mesleki kaygıları ile öz yeterlilik inançları arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve çeşitli değişkenlerden etkilenme durumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonunda öğrencilerin öz yeterlilik inançları ve mesleki kaygı düzeylerinin; öğrenim gördükleri bölüm, cinsiyet ve mezun oldukları lise değişkenlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca öz yeterlilik inancı ve mesleki kaygı durumları arasında pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Gözler ve diğerleri (2017), farklı üniversitelerin Sınıf Öğretmenliği programında öğrenim gören 321 öğretmen adayıyla yürüttüğü çalışmada, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri ile başarı yönelimleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının başarı yönelimlerinin mesleki kaygı düzeylerinin önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Keskin (2017) çalışmasında, Coğrafya Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 80 öğretmen adayının, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve kaygı düzeylerini incelemiştir. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu ve tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, bölümlerini tercih etme nedenleri ve GANO'larına göre değişiklik gösterirken; cinsiyetlerine ve fakültelerine göre değişiklik göstermemektedir. Öğrencilerin mesleki kaygı düzeyleri; cinsiyet, GANO, bölümlerini tercih etme nedenleri ve fakültelerine göre değişiklik göstermemektedir.

Korucu ve Biçer (2017) çalışmalarında, öğretmen adaylarının teknoloji kabul ve kullanım durumları ile mesleki kaygı durumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırmaya Eğitim Fakültesi'nde farklı alanlarda öğrenim gören 243 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırma sonunda, öğretmen adaylarının teknoloji kabul

ve kullanım düzeyleri ile mesleki kaygı düzeyleri arasında negatif yönde, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yurtiçinde yapılan mesleki kaygıyla ilgili çalışmalar göz önüne alındığında, mesleki kaygı ile tutum veya mesleki kaygı ile mesleki öz yeterlilik ilişkisinin irdelendiği görülmektedir. Ayrıca birçok çalışmada, öğrencilerin mesleki kaygı düzeyleri ile sosyodemografik değişkenlerin ilişkisi üzerinde durulmaktadır.

2.6.2. Yurtdışı Çalışmaları

Reeves and Kazelskis (1985), 128 Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü öğrencisiyle gerçekleştirdiği çalışmada, okul deneyimi olan öğrenciler ile okul deneyimi olmayan öğrencilerin kaygı düzeylerini karşılaştırmıştır. Araştırma sonunda tüm öğrencilerin, görev merkezli ve ben merkezli kaygı düzeylerinin orta seviyede olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca deneyimsiz öğretmen adaylarının, deneyimli öğretmen adaylarından ben merkezli kaygılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

McCormack (1996), 75 Beden Eğitimi öğrencisiyle yürüttüğü çalışmasıyla uygulamalı staj çalışmalarında kaygı modellerinin nasıl değiştiğini incelemiştir. Çalışmasında, 4 hafta süren stajları boyunca öğrencilerin staj öncesi ve staj sonrası kaygı durumlarını değerlendirmiştir. Staj sonunda öğrencilerin görev merkezli, öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygılarının azaldığını saptamıştır.

Ghaith and Shaaban (1999) çalışmalarında, farklı okullarda öğrenim gören öğretmen adaylarının; göreve yönelik kaygıları ve yeterlilik algıları ile bu bireylerin karakteristik özelliklerinin ilişkisini incelemiştir. Araştırma sonunda, deneyimli ve yeterlilik algısı yüksek öğretmenlerin, göreve yönelik kaygılarının düşük olduğu görülmüştür. Düşük kişilik özeliğine sahip bireylerin, görev merkezli kaygılarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Ralph (2004) çalışmasında, uzatılmış staj uygulaması süresince son sınıf öğrencilerinin ve onların danışmanlarının kaygı durumlarını incelemiştir. Araştırmada, 16 hafta süren bir staj programının öncesinde ve sonrasında bireylerde oluşan kaygı durumları incelenmiştir. Araştırmadaki tüm katılımcıların staj öncesi kaygılarının, staj sonunda azaldığı görülmüştür. Ayrıca azalan bu kaygıların yerine yeni kaygıların ortaya çıktığını ifade etmiştir.

Goh and Matthews (2011) alışmalarıyla; Fizik, Kimya ve Biyoloji alanlarında öğrenim gören 14 ğretmen adayının, staj anındaki kaygı durumlarını ve deneyimlerini incelemişlerdir. Araştırmacılar tarafından 18 kaygı durumu tespit edilmiş ve ğretmen adaylarından staj öncesi ve staj anında, bu kaygı durumlarına göre kendilerini değerlendirmeleri istenmiştir. 14 hafta süren bu çalışmanın sonunda, ğretmen adayları için en kaygı verici durumun sınıf yönetimi olduğu grlmştir. Birçok ğretmen adayının, öğretmenlik mesleğine geçişle ilgili kaygılarının olduğu grlmştir.

Yurtdişında yapılan mesleki kaygıyla ilgili çalışmalar göz önüne alındığında, Fuller'in (1969) ğretmenlik mesleğine yönelik kaygı üzerine yaptığı çalışmasından birçok araştırmanın etkilendiği görülmektedir. Fuller (1969) araştırmasında, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygının  boyutundan söz etmiştir. Bunları; görev merkezli kaygılar, ğrenci merkezli kaygılar ve ben merkezli kaygılar olarak tanımlamıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma modelleri; verilerin toplanması ve çözümlenmesi sürecinde kullanılan, araştırmanın amacına uygun ve ekonomik yönden araştırmaya kolaylık sağlayacak koşulların düzenlenmesinde kullanılan yaklaşımlardır. Bu bağlamda, nicel araştırmalarda genel olarak tarama ve deneme modelleri olmak üzere iki temel yaklaşım kullanılmaktadır. Bu iki yaklaşımdan biri olan tarama modelinde; geçmişte var olan ve etkisi günümüzde de devam etmekte olan bir olguyu, onu etkileme ve değiştirme amacı gütmeksizin olduğu haliyle betimlemek amaçlanmaktadır. Çeşitli değişkenler göz önüne alınarak tarama modelleri; genel tarama modelleri ve örnek olay taramaları olmak üzere iki temel yaklaşıma ayrılmaktadır. Genel tarama modelleri, çok sayıda bireyden oluşan bir evren ve bu evreni temsil ettiği varsayılan bir örneklemeden oluşmaktadır. Genel tarama modellerinde amaç, örneklemeden elde edilen veriler yardımıyla evren hakkında genel bir yargıya ulaşmaktır (Karasar, 2012).

Bu araştırmayla, Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerinin çeşitli sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi, bu iki bölümün öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin bölümler arası karşılaştırılması ve genel bir sonuca ulaşılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacı ve varılmak istenen sonuç göz önünde bulundurulduğunda, araştırma modelinin tarama modeli yaklaşımlarından biri olan genel tarama modeli olması uygun görülmüştür.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde (II. yarıyıl) Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği bölümündeki tüm öğrenciler kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini ise yine bu bölümlerde öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıf düzeylerinden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 351 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler incelendiğinde; araştırmaya katılan 366 öğretmen adayından birtakım nedenlerden

(yetersiz ve eksik veri girişinden) dolayı 15 kişi örneklemden çıkarılıp, kalan 351 kişi üzerinden verilerin değerlendirilmesinin yapılması uygun görülmüştür.

3.2.1. Kişisel Bilgilere Yönelik Frekans ve Yüzdeler

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyodemografik özelliklerine ait frekans (N) ve yüzde (%) değerleri tablolar halinde bu bölümde sunulmuştur.

Tablo 3.2.1. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 1 (Cinsiyet)

Cinsiyet	N	%
Kadın	263	74,9
Erkek	88	25,1
Toplam	351	100,0

Araştırmaya katılan 351 öğretmen adayının 263'ü (%74,9) kadın, 88'i (%25,1) erkektir. Araştırmaya katılan tüm öğretmen adaylarının cinsiyet dağılımları göz önüne alındığında çoğunluğun, kadın olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.2.2. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 2 (Bölüm-Cinsiyet)

Bölüm	Cinsiyet	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Kadın	136	80,0
	Erkek	34	20,0
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	Kadın	127	70,2
	Erkek	54	29,8
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan 170 Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin 136'sı (%80,0) kadın, 34'ü (%20,0) erkektir. Sınıf Öğretmenliği açısından incelediğimizde 127'si (%70,2) kadın, 54'ü (%29,8) erkek olmak üzere toplamda 181 öğrenci bu araştırmaya katılmıştır.

Öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre cinsiyet dağılımları incelendiğinde; hem tüm katılımcılar bazında (Tablo 3.2.1) hem de her iki bölüm açısından (Tablo 3.2.2) çoğunluğu kadın bireyler oluşturmaktadır.

Tablo 3.2.3. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 3 (Bölüm-Yaş Aralığı)

Bölüm	Yaş Aralığı	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	18-20	70	41,2
	21+	100	58,8
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	18-20	70	38,7
	21+	111	61,3
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin 70'i (%41,2) 18-20 yaş aralığında olup, kalan 100'ü (%58,8) 21 yaş ve üstüdür. Sınıf Öğretmenliği açısından incelendiğinde öğrencilerin 70'i (%38,7) 18-20 yaş aralığında olup, kalan 111'i (%61,3) 21 yaş ve üstüdür.

Öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre yaş dağılımları incelendiğinde, her iki bölüm açısından dağılımın benzerlik gösterdiği ve çoğunluğu 21 yaş üzeri bireylerin temsil ettiği görülmektedir.

Tablo 3.2.4. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 4 (Bölüm-Sınıf)

Bölüm	Sınıf	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	1. Sınıf	40	23,5
	2. Sınıf	40	23,5
	3. Sınıf	50	29,4
	4. Sınıf	40	23,5
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	1. Sınıf	41	22,7
	2. Sınıf	58	32,0
	3. Sınıf	42	23,2
	4. Sınıf	40	22,1
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin 40'ı (%23,5) 1. sınıf, 40'ı (%23,5) 2. sınıf, 50'si (%29,4) 3. sınıf ve 40'ı (%23,5) 4. sınıf öğrencisidir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise 41'i (%22,7) 1. sınıf, 58'i (%32,0) 2. sınıf, 42'si (%23,2) 3. sınıf ve 40'ı (%22,1) 4. sınıf öğrencisidir.

Öğretmen adaylarının okudukları bölümlere göre sınıf düzeylerindeki dağılımları incelendiğinde, her iki bölüm için araştırmaya katılım değerleri birbirine yakınlık göstermektedir.

Tablo 3.2.5. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 5 (Bölüm-GANO)

Bölüm	GANO	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	1,80 – 2,35	12	7,1
	2,36 – 2,90	69	40,6
	2,91 – 3,45	67	39,4
	3,46 – 4,00	22	12,9
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	1,80 – 2,35	6	3,3
	2,36 – 2,90	41	22,7
	2,91 – 3,45	99	54,7
	3,46 – 4,00	35	19,3
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin GANO'ları incelendiğinde 12'si (%7,1) 1,80-2,35 aralığında, 69'u (%40,6) 2,36-2,90 aralığında, 67'si (%39,4) 2,91-3,45 aralığında ve 22'si (%12,9) 3,46-4,00 aralığında değerler almaktadır. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin GANO'ları ise 6'sı (%3,3) 1,80-2,35 aralığında, 41'i (%22,7) 2,36-2,90 aralığında, 99'u (%54,7) 2,91-3,45 aralığında ve 35'i (%19,3) 3,46-4,00 aralığında değerler almaktadır.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümlere göre GANO dağılımları incelendiğinde, Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencileri açısından çoğunluğu 2,36-2,90 aralığındaki bireyler oluşturmaktadır ve çok az bir farkla onları 2,91-3,45 aralığındaki bireyler izlenmektedir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinde ise çoğunluğu 2,91-3,45 arası GANO'ya sahip bireyler oluşmaktadır.

Tablo 3.2.6. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 6 (Bölüm-Tercih Sırası)

Bölüm	Tercih Sırası	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	1-10	121	71,2
	10+	49	28,8
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	1-10	150	82,9
	10+	31	17,1
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerden Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünü tercih edenlerin 121'i (%71,2) ilk on tercih (1-10) sırasından, kalan 49'u (%28,8) on ve üstü tercih sırasından (10+) tercih sırasından bölümlerini tercih etmişlerdir. Sınıf Öğretmenliği Bölümünü tercih eden öğrencilerin ise 150'si (%82,9) ilk on tercih (1-

10) sırasından, kalan 31'i (%17,1) on ve üstü tercih sırasından (10+) tercih sırasından bölümlerini tercih etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri bölümleri tercih etme sıraları incelendiğinde, her iki bölümün öğrencilerinin de çoğunlukla bölümlerini, ilk on tercih sırası (1-10) arasından seçtikleri görülmektedir.

Tablo 3.2.7. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 7 (Bölüm-Lise Türü)

Bölüm	Lise Türü	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Anadolu Lisesi	113	66,5
	Fen Lisesi	2	1,2
	Meslek Lisesi	4	2,4
	Diğer	51	30,0
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	Anadolu Lisesi	114	63,4
	Fen Lisesi	4	2,2
	Meslek Lisesi	4	2,2
	Diğer	59	32,6
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrenciler mezun oldukları liselere göre incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin 113'ü (%66,5) Anadolu Lisesi, 2'si (%1,2) Fen Lisesi, 4'ü (%2,4) Meslek Lisesi ve 51'i (%30,0) Diğer Lise türlerinden mezun olmuşlardır. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise 114'ü (%63,4) Anadolu Lisesi, 4'ü (%2,2) Fen Lisesi, 4'ü (%2,2) Meslek Lisesi ve 59'u (%32,6) Diğer Lise türlerinden mezun olmuşlardır.

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türleri incelendiğinde, her iki bölümün öğrencilerinin de çoğunlukla Anadolu Lisesi mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 3.2.8. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 8 (Bölüm-Yerleşim Yeri)

Bölüm	Yerleşim Yeri	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	İl Merkezi	69	40,6
	İlçe Merkezi	77	45,3
	Köy Yerleşimi	24	14,1
	Diğer	-	-
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	İl Merkezi	82	45,3
	İlçe Merkezi	59	32,6
	Köy Yerleşimi	39	21,5
	Diğer	1	0,6
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin bulunduğu yerleşim yerleri incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin 69'u (%40,6) İl Merkezinde, 77'si (%45,3) İlçe Merkezinde, 24'ü (%14,1) Köy Yerleşiminde yaşamaktadır. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise 82'si (%45,3) İl Merkezinde, 59'u (%32,6) İlçe Merkezinde, 39'u (%21,5) Köy Yerleşiminde ve 1'i (%0,6) Diğer yerleşim yerlerinde yaşamaktadır.

Öğretmen adaylarının ailelerinin bulunduğu yerleşim yerleri incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin İlçe ve İl Merkezlerinde, Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise çoğunlukla İl Merkezlerinde yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 3.2.9. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 9 (Bölüm-Baba Öğrenim Durumu)

Bölüm	Baba Öğrenim Durumu	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Temel Eğitim	96	56,5
	Lise	45	26,5
	Üniversite	29	17,1
	Hiçbiri	-	-
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	Temel Eğitim	100	55,2
	Lise	53	29,3
	Üniversite	24	13,3
	Hiçbiri	4	2,2
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının öğrenim durumları incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin babalarının 96'sı (%56,5) Temel Eğitim, 45'i (%26,5) Lise ve 29'u (%17,1) Üniversite mezunudur. Sınıf

Öğretmenliği öğrencilerinin babalarının 100'ü (%55,2) Temel Eğitim, 53'ü (%29,3) Lise, 24'ü (%13,3) Üniversite mezunudur ve 4'ünün (%2,2) babasının hiçbir öğrenim durumu bulunmamaktadır.

Öğretmen adaylarının babalarının öğrenim durumları incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin babalarının çoğunlukla Temel Eğitim mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 3.2.10. *Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 10 (Bölüm-Anne Öğrenim Durumu)*

Bölüm	Anne Öğrenim Durumu	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Temel Eğitim	120	70,6
	Lise	32	18,8
	Üniversite	12	7,1
	Hiçbiri	6	3,5
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	Temel Eğitim	130	71,8
	Lise	27	14,9
	Üniversite	11	6,1
	Hiçbiri	13	7,2
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin öğrenim durumları incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin annelerinin 120'si (%70,6) Temel Eğitim, 32'si (%18,8) Lise ve 12'si (%7,1) Üniversite mezunudur ve 6'sının (%3,5) annesinin hiçbir öğrenim durumu bulunmamaktadır. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin annelerinin 130'u (%71,8) Temel Eğitim, 27'si (%14,9) Lise, 11'i (%6,1) Üniversite mezunudur ve 13'ünün (%7,2) annesinin hiçbir öğrenim durumu bulunmamaktadır.

Öğretmen adaylarının annelerinin öğrenim durumları incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin annelerinin çoğunlukla Temel Eğitim mezunu oldukları görülmektedir.

Tablo 3.2.11. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 11 (Bölüm-Aile Gelir Düzeyi)

Bölüm	Aile Gelir Düzeyi	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	1000 – 1999 ₺	72	42,4
	2000 – 2999 ₺	38	22,4
	3000 – 3999 ₺	35	20,6
	4000 ₺ +	25	14,7
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	1000 – 1999 ₺	67	37,0
	2000 – 2999 ₺	58	32,0
	3000 – 3999 ₺	30	16,6
	4000 ₺ +	26	14,4
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin 72'si (%42,4) 1000-1999₺ arası, 38'i (%22,4) 2000-2999₺ arası, 35'i (%20,6) 3000-3999₺ arası ve 25'i (%14,7) 4000₺ ve üzeri gelir düzeyine sahiptir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise 67'si (%37,0) 1000-1999₺ arası, 58'i (%32,0) 2000-2999₺ arası, 30'u (%16,6) 3000-3999₺ arası ve 26'sı (%14,4) 4000₺ ve üzeri gelir düzeyine sahiptir.

Öğretmen adaylarının ailelerinin gelir düzeyleri incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin ailelerinin gelir düzeyleri, çoğunlukla 1000-1999₺ arasına yoğunlaşmıştır ve düşük gelir düzeyindedir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ailelerinin gelir düzeyleri ise çoğunlukla 1000-2999₺ arasına yoğunlaşmıştır ve gelir durumları orta düzeydedir.

Tablo 3.2.12. Katılımcıların Frekans ve Yüzdeleri 12 (Bölüm-Mesleği Seçme Sebebi)

Bölüm	Mesleği Seçme Sebebi	N	%
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Hayalimdeki Meslek	60	35,3
	Aile Baskısı	11	6,5
	Açıkta Kalmamak	43	25,3
	Diğer	56	32,9
	Toplam	170	100,0
Sınıf Öğretmenliği	Hayalimdeki Meslek	53	29,3
	Aile Baskısı	8	4,4
	Açıkta Kalmamak	50	27,6
	Diğer	70	38,7
	Toplam	181	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri incelendiğinde; Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünü seçen öğrencilerin 60'ı (%35,5) Hayalimdeki Meslek, 11'i (%6,5) Aile Baskısı, 43'ü (%25,3) Açıkta Kalmamak ve 56'sı (%32,9) Diğer sebeplerden dolayı öğretmenlik mesleğini seçtikleri yönünde yanıt vermiştir. Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ise 53'ü (%29,3) Hayalimdeki Meslek, 8'i (%4,4) Aile Baskısı, 50'si (%27,6) Açıkta Kalmamak ve 70'i (%38,7) Diğer sebeplerden dolayı öğretmenlik mesleğini seçtikleri yönünde yanıt vermiştir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri incelendiğinde, Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümünü hayallerindeki meslek olduğu için seçtikleri görülmektedir. Ayrıca açıkta kalmamak ve diğer sebeplerden dolayı seçenlerin de yadsınamayacak çoklukta oldukları da tespit edilmiştir. Sınıf Öğretmenliği Bölümünü seçen öğrencilerin ise çoğunlukla farklı sebeplerden dolayı bu bölümü tercih ettikleri görülmüştür. Hayallerindeki meslek olduğu için seçenler ile açıkta kalmamak için seçenler yadsınamayacak çoklukta olup, frekans yönünden birbirlerine yakın düzeydedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında iki farklı ölçme aracından yararlanılmıştır. Bunlardan birincisi; EK-1'de verilen, araştırmacı tarafından geliştirilen ve katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla kullanılan Kişisel Bilgi Formu'dur. İkincisi ise; EK-2'de verilen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeyleri belirlemek amacıyla Köklükaya ve Yıldırım (2016) tarafından geliştirilen, Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği (ÖMYKÖ)'dir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada yer alan katılımcıların sosyodemografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan bu form, 12 bağımsız sorudan oluşmaktadır. Bu sorular yardımıyla; cinsiyet, yaş aralığı, bölümü tercih etme sırası, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri, anne-baba öğrenim durumları, aile gelir düzeyi ve öğretmenlik mesleğini tercih etme sebebi gibi demografik özellikler hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır (EK-1. Kişisel Bilgi Formu).

3.3.2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği (ÖMYKÖ)

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kaygı düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Köklükaya ve Yıldırım (2016) tarafından geliştirilen ÖMYKÖ, 35 maddeden oluşmaktadır. EK-2’de görüldüğü üzere, beşli likert tipinde hazırlanan bu ölçekte puanlama; “kesinlikle katılıyorum (5)”, “katılıyorum (4)”, “kararsızım (3)”, “katılmıyorum (2)” ve “kesinlikle katılmıyorum (1)” şeklinde yapılmaktadır. Ölçeğin güvenilirliğinin ve araştırmayı temsil etme gücünün bir ölçüsü olan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .92 olarak bulunmuştur (Köklükaya ve Yıldırım, 2016).

Ölçekte dört faktörden bahsedilmiştir. Ancak bu faktörlerin hangi kaygı durumlarını ölçtüğü ve ölçekteki soruların hangi kaygı boyutlarına dahil olduğu açık bir şekilde belirtilmemiştir. Bununla birlikte ölçekte tersten puanlanacak maddelerin olup olmadığı ve bu maddelerin hangi maddeler olduğu açık değildir. Ölçekte açıkça belirtilmeyen bu durumlar, araştırmaya yardımcı olacak biçimde düzenlenmiştir. ÖMYKÖ’nde yapılan bu düzenlemeler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.3.1. *Kaygı Ölçeğinin Puanlaması*

Maddeler	Olumlu Maddeler	Olumsuz Maddeler	Puan Aralığı	Kaygı Düzeyi
Kesinlikle Katılıyorum	1	5	4,50-5,00	Çok Yüksek
Katılıyorum	2	4	3,50-4,49	Yüksek
Kararsızım	3	3	2,50-3,49	Orta
Katılmıyorum	4	2	1,50-2,49	Düşük
Kesinlikle Katılmıyorum	5	1	1,00-1,49	Çok Düşük

Araştırmada kullanılan ölçek, kaygı ölçeği olduğundan hesaplamaların “olumsuz” maddeler üzerinden yapılması uygun görülmüştür. Bu sebeple, ÖMYKÖ’deki “olumlu durum” içeren 3. 14. 15. ve 22. maddeler, Tablo 3.3.1’deki gibi tersten puanlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ÖMYKÖ’den alabilecekleri en yüksek ortalama kaygı puanı 5,00 ve en düşük ortalama kaygı puanı 1,00 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların ölçekten almış oldukları ortalama kaygı puanlarına göre kaygı düzeyleri; 4,50-5,00 arası çok yüksek, 3,50-4,49 arası yüksek, 2,50-3,49 arası orta, 1,50-2,49 arası düşük ve 1,00-1,49 arası çok düşük şeklindedir.

Araştırmada toplanan veriler üzerinden ÖMYKÖ’ne faktör analizi uygulanmıştır ve ölçek maddelerinin iki faktör üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. İlk faktör “Görev Merkezli Kaygılar” olarak tanımlanmış olup, iç tutarlılık katsayısı

(Cronbach Alfa) .913 olarak hesaplanmıştır. İkinci faktör ise “Kişi Merkezli Kaygılar” olarak tanımlanmış olup, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .878 olarak hesaplanmıştır. Her iki faktöre de uymayan ölçek maddeleri (8. 16. 18. 21. 25. 28. ve 31. maddeler) hesaplamalara dâhil edilmemiştir. Geri kalan tüm ölçek maddeleri üçüncü bir faktör olarak tanımlanmış olup, bu maddelerin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .936 olarak hesaplanmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın yöntem ve örnekleminin belirlenmesinin ardından ilgili makamlardan dilekçe yoluyla veri toplama izni talep edilmiştir ve bu talep uygun bulunmuştur (EK-3. Veri Toplama İzni).

Eşzamanlı olarak e-posta yoluyla Sn. Ayşe Nesibe KÖKLÜKAYA ve Sn. Ezgi GÜVEN YILDIRIM’a ulaşılmaya çalışılmıştır. Geliştirmiş oldukları Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği’ni kullanabilmek için, kullanım izni talep edilmiştir. Sn. Ezgi GÜVEN YILDIRIM e-posta yoluyla, ölçeğin kullanımına dair gerekli izni verdiklerini belirtmiştir (EK-4. Ölçek Kullanım İzni).

Gerekli tüm izinlerin alınmasının ardından; 2017-2018 eğitim-öğretim yılının bahar döneminde, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören tüm sınıf düzeylerinden 366 öğrenciye ulaşılmıştır. Ders saatleri içinde öğretmen adaylarına araştırmayla ilgili ön bilgilendirmeler verildikten ve gönüllü katılım koşulu sağlandıktan sonra, yaklaşık 15 dakika gibi bir sürede ölçme araçları uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinden önce her iki ölçme aracında (Kişisel Bilgi Formu ve ÖMYKÖ) yer alan soru maddeleri, kolay analiz edilmesi amacıyla gruplandırılmıştır. Öğrencilerin ÖMYKÖ’ne vermiş oldukları yanıtlar ve ölçekteki üç faktör göz önüne alınarak bu faktörler için ortalama kaygı puanları ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Araştırmanın devamında çoğunlukla bu üç ortalama kaygı puan türü (görev merkezli kaygı, kişi merkezli kaygı ve genel kaygı) üzerine durulmuştur. Ayrıca araştırmadaki anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır.

ÖMYKÖ'den elde edilen ortalama kaygı puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğini saptamak amacıyla normallik testlerinden biri olan, tek örneklemlili Shapiro-Wilk testi uygulanmış ve test sonuçları Tablo 3.5.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.5.1. Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Shapiro-Wilk Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Shapiro-Wilk		
		sw	sd	p
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Görev Merkezli Kaygı	0,988	170	0,172
	Kişi Merkezli Kaygı	0,936	170	0,000*
	Genel Kaygı	0,977	170	0,006*
Sınıf Öğretmenliği	Görev Merkezli Kaygı	0,982	181	0,019*
	Kişi Merkezli Kaygı	0,963	181	0,000*
	Genel Kaygı	0,981	181	0,013*

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p < 0,05$

Shapiro-Wilk testi sonuçlarına göre; Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerin KMK (sw=0,936; $p < 0,05$) ve GK (sw=0,977; $p < 0,05$) puanlarının normal dağılım koşulunu anlamlı bir biçimde sağlamadıkları görülmüştür. Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ise GMK (sw=0,982; $p < 0,05$) KMK (sw=0,963; $p < 0,05$) ve GK (sw=0,981; $p < 0,05$) puanlarının anlamlı bir biçimde normal dağılım koşulunu sağlamadıkları görülmüştür. Shapiro-Wilk testi sonuçlarının anlamlı çıkmadığı durumlarda kullanılan ve diğer bir normal dağılım koşulu olan çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3.5.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.5.2. Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimsel İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Betimsel İstatistikler					
		N	\bar{X}	ss	Varyans	Çarpıklık	Basıklık
Fen Bilgisi Öğretmenliği	GMK	170	2,539	0,771	0,594	0,212	0,144
	KMK	170	2,244	0,778	0,605	1,048	1,563
	GK	170	2,412	0,711	0,506	0,564	0,780
Sınıf Öğretmenliği	GMK	181	0,234	0,739	0,545	0,360	0,099
	KMK	181	1,960	0,611	0,374	0,696	0,858
	GK	181	2,175	0,632	0,400	0,460	0,701

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerine ait betimsel veriler incelendiğinde GMK için çarpıklık (0,212), basıklık (0,144); KMK için çarpıklık (1,048), basıklık (1,563) ve GK için çarpıklık (0,556), basıklık (0,822) değerleri -2 ile +2 arasında bir değer olarak bulunmuştur. Benzer şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü

öğrencilerine ait betimsel veriler incelendiğinde GMK için çarpıklık (0,360), basıklık (0,099); KMK için çarpıklık (0,696), basıklık (0,858) ve GK için çarpıklık (0,460), basıklık (0,701) değerleri -2 ile +2 arasında bir değer olarak bulunmuştur. George and Mallery (2016, s. 113)'e göre, çoğu araştırmada verilerin normal dağılımı için $\pm 1,0$ arasında bir çarpıklık ve basıklık değeri mükemmel olarak kabul edilmektedir. Ayrıca belirli bir uygulamaya bağlı olarak $\pm 2,0$ arasında bir değer bulunması durumunda da verilerin normal dağıldığı kabul edilebilmektedir. Bu bağlamda ÖMYKÖ'deki verilerin analizinde normal dağılım koşulu sağlandığından parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür.

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları ile sosyodemografik değişkenler arasındaki farklılıkların belirlenmesi amacıyla araştırmada bazı parametrik testlerden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde kullanılan bu parametrik testler sırasıyla aşağıda sunulmuştur.

- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amacıyla "Bağımsız Gruplar t-Testi" uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, cinsiyetlerine göre anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amacıyla "Bağımsız Gruplar t-Testi" uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, yaş aralıklarına göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığının tespiti amacıyla "Bağımsız Gruplar t-Testi" uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" uygulanmıştır.
- Ortalama kaygı puanları ile sınıf düzeyleri arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek ve uygun Post Hoc analizine karar verebilmek amacıyla "Levene Testi" uygulanmıştır.
- Öğrencilerin ortalama kaygı puanlarının sınıf düzeyinde hangi alt gruplarda farklılaştığını tespit etmek amacıyla varyansların homojen olduğu durumlarda kullanılan "Scheffe Testi" uygulanmıştır.

- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, GANO dağılımlarına göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, buldukları bölümü tercih etme sıralarına göre anlamlı bir biçimde farklılaşp farklılaşmadığının tespiti amacıyla “Bağımsız Gruplar t-Testi” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, mezun oldukları lise türüne göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, ailelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, babalarının öğrenim durumuna göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, annelerinin öğrenim durumuna göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, ailelerinin gelir durumlarına göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” uygulanmıştır.
- Ortalama kaygı puanları ile öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri arasındaki farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek ve uygun Post Hoc analizine karar verebilmek amacıyla “Levene Testi” uygulanmıştır.
- Öğrencilerin ortalama kaygı puanlarının öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri bakımından hangi alt gruplarda farklılaştığını tespit etmek amacıyla varyansların homojen olduğu durumlarda kullanılan “Scheffe Testi” uygulanmıştır.

Ayrıca anlamlı farklılık tespit edilen araştırma bulguları için etki büyüklükleri hesaplanmıştır. Bu bağlamda grup ortalamalarına göre anlamlı farklılık tespit edilen

durumlarda (bağımsız gruplar t-testi), etki büyüklüğü ölçümü için “Cohen’s d” değeri; varyanslara göre anlamlı farklılık tespit edilen durumlarda (ANOVA), ilişki gücü ölçümü için “Eta-kare” değeri hesaplanmıştır (Özsoy ve Özsoy, 2013). Hesaplanan etki büyüklüklerinin aralıkları Tablo 3.5.3’te sunulmuştur.

Tablo 3.5.3. Etki Büyüklüğü Aralıkları

Etki Büyüklüğü	Düşük	Orta	Yüksek
Cohen’s d	$d \leq 0,2$	$0,2 \leq d \leq 0,8$	$0,8 \leq d$
Eta-kare	$\eta^2 < 0,06$	$0,06 \leq \eta^2 < 0,14$	$0,14 \leq \eta^2$

Cohen’s d değeri için; 0,2 ve altı düşük etki büyüklüğünü, 0,2 ve 0,8 arası orta etki büyüklüğünü ve 0,8 ve üstü yüksek etki büyüklüğünü ifade etmektedir. Eta-kare değeri için ise; 0,06 ve altı düşük etki büyüklüğünü, 0,06 ve 0,14 arası orta etki büyüklüğünü ve 0,14 ve üstü yüksek etki büyüklüğünü ifade etmektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ÖMYKÖ'ne verdikleri yanıtlar ve aldıkları puanların, Kişisel Bilgi Formunda yer alan sosyodemografik özelliklerine göre anlamlı biçimde farklılaşıp farklılaşmadığı tablolar halinde bu bölümde sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Bölüm)

Araştırmanın birinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.1.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1.1. Öğretmen Adaylarının Öğrenim Gördükleri Bölümler ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları

Kaygı Türü	Bölüm	N	\bar{X}	ss	sd	t	p	Cohen's d
GMK	Fen Bil. Öğrt.	170	2,539	0,771	349	2,515	0,012*	0,268
	Sınıf Öğrt.	181	2,336	0,739				
KMK	Fen Bil. Öğrt.	170	2,244	0,778	320,648	3,790	0,000*	0.406
	Sınıf Öğrt.	181	1,960	0,611				
GK	Fen Bil. Öğrt.	170	2,412	0,711	349	3,312	0,001*	0.353
	Sınıf Öğrt.	181	2,175	0,632				

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p < 0,05$

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının kaygı puanlarının; GMK ($t_{(349)}=2,515$; $p < 0,05$), KMK ($t_{(320,648)}=3,790$; $p < 0,05$) ve GK ($t_{(349)}=3,312$; $p < 0,05$) türleri yönünden öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı biçimde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu farklılık incelendiğinde;

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sırasıyla GMK ($\bar{X}=2,539$; $ss=0,771$), KMK ($\bar{X}=2,244$; $ss=0,778$) ve GK ($\bar{X}=2,412$; $ss=0,711$) puanlarının, Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sırasıyla GMK ($\bar{X}=2,336$; $ss=0,739$), KMK ($\bar{X}=1,960$; $ss=0,611$) ve GK ($\bar{X}=2,175$; $ss=0,632$) puanlarından anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmektedir. GMK (Cohen's $d=0,268$), KMK (Cohen's $d=0.406$) ve

GK (Cohen's $d=0.353$) için elde edilen bu anlamlı farklılıklar, orta düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

Araştırmanın ilk bulgusunda, bölümler arası kaygı durumları “bölümlere göre” kıyaslanmıştır. Araştırma bulgularının devamında, bölümlerdeki bu farklılıklar “birbirlerinden bağımsız” olarak ele alınacaktır.

4.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Cinsiyet)

Araştırmanın ikinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, cinsiyetlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.1.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2.1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p	Cohen's d
Fen Bil. Öğrt.	GMK	Kadın	136	2,546	0,746	168	0,232	0,816	
		Erkek	34	2,511	0,875				
	KMK	Kadın	136	2,231	0,781	168	-0,439	0,662	
		Erkek	34	2,297	0,776				
	GK	Kadın	136	2,411	0,697	168	-0,061	0,951	
		Erkek	34	2,419	0,774				
Sınıf Öğrt.	GMK	Kadın	127	2,350	0,718	179	0,388	0,699	
		Erkek	54	2,303	0,790				
	KMK	Kadın	127	1,889	0,535	179	-2,131	0,036*	-0.367
		Erkek	54	2,127	0,741				
	GK	Kadın	127	2,152	0,587	179	-0,730	0,466	
		Erkek	54	2,228	0,730				

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p<0,05$

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanlarının; GMK ($t_{(168)}=0,232$; $p>0,05$), KMK ($t_{(168)}=-0,439$; $p>0,05$) ve GK ($t_{(168)}=-0,061$; $p>0,05$) türleri yönünden cinsiyetlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanlarının GMK ($t_{(179)}=0,388$; $p>0,05$) ve GK ($t_{(179)}=-0,730$; $p>0,05$) türleri yönünden

cinsiyetlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı, ancak KMK ($t_{(77,48)}=-2,131$; $p<0,05$) puan türü yönünden cinsiyetlerine göre anlamlı biçimde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu farklılık incelendiğinde;

Sınıf Öğretmenliği bölümündeki erkek öğrencilerin KMK ($\bar{X}=2,127$; $ss=0,741$) puanlarının, kadın öğrencilerin KMK ($\bar{X}=1,889$; $ss=0,535$) puanlarından anlamlı biçimde yüksek olduğu görülmektedir. KMK (Cohen's $d=-0,367$) için elde edilen bu anlamlı farklılık, orta düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

4.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Yaş Aralığı)

Araştırmanın üçüncü alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, yaş aralıklarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.1.3’te sunulmuştur.

Tablo 4.3.1. Öğretmen Adaylarının Yaş Aralıkları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Yaş Aralığı	N	\bar{X}	ss	sd	t	p	Cohen's d
Fen Bil. Öğrt.	GMK	18-20	70	2,706	0,698	168	2,405	0,017*	0.379
		21+	100	2,421	0,801				
	KMK	18-20	70	2,380	0,749	168	1,918	0,057	
		21+	100	2,149	0,787				
	GK	18-20	70	2,566	0,654	168	2,394	0,018*	0.377
		21+	100	2,305	0,732				
Sınıf Öğrt.	GMK	18-20	70	2,532	0,727	179	2,895	0,004*	0.441
		21+	111	2,212	0,722				
	KMK	18-20	70	2,064	0,628	179	1,836	0,068	
		21+	111	1,894	0,594				
	GK	18-20	70	2,332	0,613	179	2,696	0,008*	0.413
		21+	111	2,076	0,627				

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p<0,05$

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin KMK puanları ($t_{(168)}=1,918$; $p>0,05$) yaş aralıklarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. Ancak Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin GMK puanları ($t_{(168)}=2,405$; $p<0,05$) ve GK puanları ($t_{(168)}=2,394$; $p<0,05$) yaş aralıklarına göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır.

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümdeki 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin GMK puanları ($\bar{X}=2,706$; $ss=0,698$) ve GK puanlarının ($\bar{X}=2,566$; $ss=0,654$), 21 yaş ve üzeri öğrencilerin GMK puanları ($\bar{X}=2,421$; $ss=0,801$) ve GK puanlarından ($\bar{X}=2,305$; $ss=0,732$) anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmektedir. GMK (Cohen's $d=0,379$) ve GK (Cohen's $d=0,377$) için elde edilen bu anlamlı farklılıklar, orta düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

Benzer şekilde, Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin KMK puanları ($t_{(179)}=1,836$; $p>0,05$) yaş aralıklarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır. Lakin Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin GMK puanları ($t_{(179)}=2,895$; $p<0,05$) ve GK puanları ($t_{(179)}=2,696$; $p<0,05$) yaş aralıklarına göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Bu anlamlı farklılıklar her iki durum için incelendiğinde;

Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin GMK puanları ($\bar{X}=2,532$; $ss=0,727$) ve GK puanlarının ($\bar{X}=2,332$; $0,613$), 21 yaş ve üzeri öğrencilerin GMK puanları ($\bar{X}=2,212$; $ss=0,722$) ve GK puanlarından ($\bar{X}=2,076$; $ss=0,627$) anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmektedir. GMK (Cohen's $d=0,441$) ve GK (Cohen's $d=0,413$) için elde edilen bu anlamlı farklılıklar, orta düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

4.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Sınıf Düzeyi)

Araştırmanın dördüncü alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.4’te sunulmuştur.

Tablo 4.4.1. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Görev Merkezli Kaygı	1. Sınıf	40	2,559	0,774
		2. Sınıf	40	2,655	0,736
		3. Sınıf	50	2,456	0,775
		4. Sınıf	40	2,505	0,810
	Kişi Merkezli Kaygı	1. Sınıf	40	2,319	0,812
		2. Sınıf	40	2,354	0,689
		3. Sınıf	50	2,118	0,656
		4. Sınıf	40	2,217	0,952
	Genel Kaygı	1. Sınıf	40	2,456	0,734
		2. Sınıf	40	2,526	0,641
		3. Sınıf	50	2,311	0,667
		4. Sınıf	40	2,381	0,808
Sınıf Öğretmenliği	Görev Merkezli Kaygı	1. Sınıf	41	2,558	0,785
		2. Sınıf	58	2,572	0,635
		3. Sınıf	42	2,194	0,588
		4. Sınıf	40	1,916	0,771
	Kişi Merkezli Kaygı	1. Sınıf	41	2,049	0,660
		2. Sınıf	58	2,069	0,540
		3. Sınıf	42	1,831	0,481
		4. Sınıf	40	1,846	0,743
	Genel Kaygı	1. Sınıf	41	2,340	0,664
		2. Sınıf	58	2,357	0,535
		3. Sınıf	42	2,038	0,511
		4. Sınıf	40	1,886	0,717

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.5'te sunulmuştur.

Tablo 4.4.2. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Eta-kare
Fen Bil. Öğrt.	GMK	Gruplar Arası	0,941	3	0,314	0,523	0,667	
		Gruplar İçi	99,520	166	0,600			
		Toplam	100,462	169				
	KMK	Gruplar Arası	1,528	3	0,509	0,840	0,474	
		Gruplar İçi	100,702	166	0,607			
		Toplam	102,230	169				
GK	Gruplar Arası	1,141	3	0,380	0,749	0,525		
	Gruplar İçi	84,308	166	0,508				
	Toplam	85,449	169					
Sınıf Öğrt.	GMK	Gruplar Arası	13,177	3	4,392	9,145	0,000*	0,134
		Gruplar İçi	85,012	177	0,480			
		Toplam	98,189	180				
	KMK	Gruplar Arası	2,228	3	0,743	2,022	0,113	
		Gruplar İçi	65,030	177	0,367			
		Toplam	67,258	180				
GK	Gruplar Arası	7,156	3	2,385	6,519	0,000*	0,099	
	Gruplar İçi	64,768	177	0,366				
	Toplam	71,925	180					

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p < 0,05$

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,166)}=0,523$; $p > 0,05$), KMK ($F_{(3,166)}=0,840$; $p > 0,05$) ve GK ($F_{(3,166)}=0,749$; $p > 0,05$) türleri yönünden öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ise öğretmenlik mesleğine yönelik KMK ($F_{(3,177)}=2,022$; $p > 0,05$) puanlarının, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı; ancak GMK ($F_{(3,177)}=9,145$; $p < 0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=6,519$; $p < 0,05$) puanların, öğrenim gördükleri sınıf düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaştığı tespit edilmiştir. GMK ($\eta^2=0,134$) ve GK ($\eta^2=0,099$) için elde edilen bu anlamlı farklılıklar, orta düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek, uygun Post Hoc analizine karar verebilmek ve varyansların homojenlik durumlarını belirlemek

amacıyla, Sınıf Öğretmenliği için uygulanan Levene testi sonuçları Tablo 4.1.6’da sunulmuştur.

Tablo 4.4.3. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Levene Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Levene	sd 1	sd 2	p
Sınıf Öğretmenliği	Görev Merkezli Kaygı	1,804	3	177	0,148
	Kişi Merkezli Kaygı	2,115	3	177	0,100
	Genel Kaygı	1,355	3	177	0,258

Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin GMK ($L_{(3,177)}=1,804$; $p>0,05$), KMK ($L_{(3,177)}=2,115$; $p>0,05$) ve GK ($L_{(3,177)}=1,355$; $p>0,05$) puanlarına ait varyansların homojen dağıldığı tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ortalama kaygı puanlarının sınıf düzeyinde hangi alt gruplarda farklılaştığını tespit etmek amacıyla, varyansların homojen olduğu durumlarda uygulanabilecek Post Hoc analizlerinden biri olan Scheffe testi uygulanmış ve test sonuçları Tablo 4.1.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.4.4. Öğretmen Adaylarının Sınıf Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Scheffe Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Grup I (Sınıf)	Grup J (Sınıf)	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	p
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	1. Sınıf	2. Sınıf	-0,014	0,141	1,000
			3. Sınıf	0,364	0,152	0,129
			4. Sınıf	0,642*	0,154	0,001
		2. Sınıf	3. Sınıf	0,379	0,140	0,067
			4. Sınıf	0,657*	0,142	0,000
			3. Sınıf	4. Sınıf	0,278	0,153
	Kişi Merkezli Kaygı	1. Sınıf	2. Sınıf	-0,020	0,124	0,999
			3. Sınıf	0,217	0,133	0,448
			4. Sınıf	0,203	0,135	0,520
		2. Sınıf	3. Sınıf	0,238	0,123	0,294
			4. Sınıf	0,223	0,125	0,363
			3. Sınıf	4. Sınıf	-0,014	0,134
Genel Kaygı	1. Sınıf	2. Sınıf	-0,017	0,123	0,999	
		3. Sınıf	0,301	0,133	0,165	
		4. Sınıf	0,454*	0,134	0,011	
	2. Sınıf	3. Sınıf	0,318	0,123	0,084	
		4. Sınıf	0,471*	0,124	0,003	
		3. Sınıf	4. Sınıf	0,153	0,134	0,729

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p<0,05$

Sınıf Öğretmenliği bölümündeki öğrencilerinin GMK ve GK puanlarının, 1. ve 4. sınıf düzeyleri ile 2. ve 4. sınıf düzeyleri arasında anlamlı biçimde farklılaştığı tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Bu farklılık incelenip, Tablo 4.1.4'te elde edilen verilerle ilişkilendirildiğinde; Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 1. sınıf öğrencilerinin GMK ($\bar{X}=2,558$; $ss=0,785$) ve GK ($\bar{X}=2,340$; $ss=0,664$) puanları ile 2. sınıf öğrencilerinin GMK ($\bar{X}=2,572$; $ss=0,635$) ve GK ($\bar{X}=2,357$; $ss=0,535$) puanlarının, 4. sınıf öğrencilerinin GMK ($\bar{X}=1,916$; $ss=0,771$) ve GK ($\bar{X}=1,886$; $ss=0,717$) puanlarından anlamlı biçimde yüksek olduğu görülmektedir.

4.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-GANO)

Araştırmanın beşinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, GANO dağılımlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.5.1. Öğretmen Adaylarının GANO’ları ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	GANO	N	\bar{X}	ss
Fen Bil. Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	1,80 – 2,35	12	2,344	0,929
		2,36 – 2,90	69	2,491	0,722
		2,91 – 3,45	67	2,553	0,796
		3,46 – 4,00	22	2,750	0,757
	Kişi Merkezli Kaygı	1,80 – 2,35	12	2,167	0,858
		2,36 – 2,90	69	2,348	0,805
		2,91 – 3,45	67	2,163	0,694
		3,46 – 4,00	22	2,208	0,902
	Genel Kaygı	1,80 – 2,35	12	2,268	0,792
		2,36 – 2,90	69	2,430	0,719
		2,91 – 3,45	67	2,386	0,684
		3,46 – 4,00	22	2,518	0,753
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	1,80 – 2,35	6	2,427	0,776
		2,36 – 2,90	41	2,354	0,712
		2,91 – 3,45	99	2,360	0,738
		3,46 – 4,00	35	2,232	0,786
	Kişi Merkezli Kaygı	1,80 – 2,35	6	2,306	0,612
		2,36 – 2,90	41	1,961	0,636
		2,91 – 3,45	99	1,993	0,617
		3,46 – 4,00	35	1,805	0,549
	Genel Kaygı	1,80 – 2,35	6	2,375	0,626
		2,36 – 2,90	41	2,186	0,615
		2,91 – 3,45	99	2,203	0,640
		3,46 – 4,00	35	2,049	0,637

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, GANO'larına göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.9'da sunulmuştur.

Tablo 4.5.2. Öğretmen Adaylarının GANO'ları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,610	3	0,537	0,901	0,442
		Gruplar İçi	98,852	166	0,595		
		Toplam	100,462	169			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,284	3	0,428	0,704	0,551
		Gruplar İçi	100,946	166	0,608		
		Toplam	102,230	169			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,563	3	0,188	0,367	0,777	
	Gruplar İçi	84,886	166	0,511			
	Toplam	85,449	169				
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,496	3	0,165	0,300	0,826
		Gruplar İçi	97,693	177	0,552		
		Toplam	98,189	180			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,670	3	0,557	1,502	0,216
		Gruplar İçi	65,589	177	0,371		
		Toplam	67,258	180			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,877	3	0,292	0,728	0,537	
	Gruplar İçi	71,048	177	0,401			
	Toplam	71,925	180				

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,166)}=0,901$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,166)}=0,704$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,166)}=0,367$; $p>0,05$) türleri yönünden GANO'larına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Benzer şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,177)}=0,300$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,177)}=1,502$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=0,728$; $p>0,05$) türleri yönünden GANO'larına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

4.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Tercih Sırası)

Araştırmanın altıncı alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, buldukları bölümü tercih etme sıralarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin t-testi sonuçları Tablo 4.1.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.6.1. Öğretmen Adaylarının Bölümlerini Tercih Sıraları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait t-Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Tercih Sırası	N	\bar{X}	ss	sd	t	p	Cohen’s d
Fen Bilgisi Öğrt.	GMK	1-10	121	2,623	0,780	168	2,268	0,025*	0,391
		10+	49	2,330	0,714				
	KMK	1-10	121	2,351	0,790	168	2,882	0,004*	0,502
		10+	49	1,980	0,686				
	GK	1-10	121	2,507	0,725	168	2,764	0,006*	0,483
		10+	49	2,180	0,622				
Sınıf Öğrt.	GMK	1-10	150	2,359	0,747	179	0,912	0,363	
		10+	31	2,226	0,699				
	KMK	1-10	150	1,986	0,625	179	1,242	0,216	
		10+	31	1,836	0,530				
	GK	1-10	150	2,199	0,638	179	1,124	0,263	
		10+	31	2,059	0,597				

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p < 0,05$

Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin kaygı puanlarının; GMK ($t_{(168)}=2,268$; $p < 0,05$), KMK ($t_{(168)}=2,882$; $p < 0,05$) ve GK ($t_{(168)}=2,764$; $p < 0,05$) türleri yönünden bölümlerini tercih etme sıralarına göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Bu farklılık incelendiğinde;

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünü ilk on tercih sırasından (1-10) tercih eden öğrencilerin GMK ($\bar{X}=2,623$; $ss=0,780$), KMK ($\bar{X}=2,351$; $ss=0,790$) ve GK ($\bar{X}=2,507$; $ss=0,725$) puanlarının; on ve üstü tercih sırasından (10+) tercih eden öğrencilerin GMK ($\bar{X}=2,330$; $ss=0,714$), KMK ($\bar{X}=1,980$; $ss=0,686$) ve GK ($\bar{X}=2,180$; $ss=0,622$) puanlarından anlamlı biçimde yüksek olduğu görülmektedir. GMK (Cohen’s $d=0,391$), KMK (Cohen’s $d=0,502$) ve GK (Cohen’s $d=0,483$) için elde edilen bu anlamlı farklılıklar, orta düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin kaygı puanlarının ise; GMK ($t_{(179)}=0,912$; $p>0,05$), KMK ($t_{(179)}=1,242$; $p>0,05$) ve GK ($t_{(179)}=1,124$; $p>0,05$) türleri yönünden bölümlerini tercih etme sıralarına göre anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

4.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Lise Türü)

Araştırmanın yedinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.7.1. Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türlerine ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Lise Türü	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Anadolu Lisesi	113	2,542	0,773
		Fen Lisesi	2	2,500	2,033
		Meslek Lisesi	4	2,147	0,740
		Diğer	51	2,565	0,737
	Kişi Merkezli Kaygı	Anadolu Lisesi	113	2,247	0,717
		Fen Lisesi	2	2,375	1,827
		Meslek Lisesi	4	1,792	0,618
		Diğer	51	2,268	0,886
	Genel Kaygı	Anadolu Lisesi	113	2,415	0,692
		Fen Lisesi	2	2,446	1,945
		Meslek Lisesi	4	1,991	0,559
		Diğer	51	2,438	0,727
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Anadolu Lisesi	114	2,384	0,799
		Fen Lisesi	4	2,641	0,488
		Meslek Lisesi	4	2,563	1,110
		Diğer	59	2,207	0,586
	Kişi Merkezli Kaygı	Anadolu Lisesi	114	1,969	0,660
		Fen Lisesi	4	2,167	0,379
		Meslek Lisesi	4	1,563	0,712
		Diğer	59	1,956	0,513
	Genel Kaygı	Anadolu Lisesi	114	2,206	0,697
		Fen Lisesi	4	2,438	0,441
		Meslek Lisesi	4	2,134	0,714
		Diğer	59	2,099	0,494

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, mezun oldukları lise türüne göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.7.2. Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,673	3	0,224	0,373	0,773
		Gruplar İçi	99,789	166	0,601		
		Toplam	100,462	169			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,883	3	0,294	0,482	0,695
		Gruplar İçi	101,347	166	,611		
		Toplam	102,230	169			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,746	3	0,249	0,487	0,692	
	Gruplar İçi	84,703	166	0,510			
	Toplam	85,449	169				
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,831	3	0,610	1,121	0,342
		Gruplar İçi	96,358	177	0,544		
		Toplam	98,189	180			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,812	3	0,271	0,721	0,541
		Gruplar İçi	66,446	177	0,375		
		Toplam	67,258	180			
	Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,731	3	0,244	0,606	0,612
		Gruplar İçi	71,194	177	0,402		
		Toplam	71,925	180			

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,166)}=0,373$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,166)}=0,482$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,166)}=0,487$; $p>0,05$) türleri yönünden mezun oldukları liselere göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Benzer şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,177)}=1,121$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,177)}=0,721$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=0,606$; $p>0,05$) türleri yönünden mezun oldukları lise değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

4.8. Sekizinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Aile Yerleşim Yeri)

Araştırmanın sekizinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, ailelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.13’te sunulmuştur.

Tablo 4.8.1. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Bulunduğu Yerleşim Yerleri ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Yerleşim Yeri	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	İl Merkezi	69	2,495	0,817
		İlçe Merkezi	77	2,602	0,774
		Köy Yerleşimi	24	2,461	0,625
		Diğer	-	-	-
	Kişi Merkezli Kaygı	İl Merkezi	69	2,173	0,787
		İlçe Merkezi	77	2,300	0,806
		Köy Yerleşimi	24	2,271	0,665
		Diğer	-	-	-
	Genel Kaygı	İl Merkezi	69	2,357	0,727
		İlçe Merkezi	77	2,473	0,732
		Köy Yerleşimi	24	2,380	0,597
		Diğer	-	-	-
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	İl Merkezi	82	2,253	0,659
		İlçe Merkezi	59	2,432	0,855
		Köy Yerleşimi	39	2,389	0,696
		Diğer	1	1,375	.
	Kişi Merkezli Kaygı	İl Merkezi	82	1,897	0,556
		İlçe Merkezi	59	2,061	0,642
		Köy Yerleşimi	39	1,957	0,668
		Diğer	1	1,250	-
	Genel Kaygı	İl Merkezi	82	2,101	0,577
		İlçe Merkezi	59	2,273	0,729
		Köy Yerleşimi	39	2,204	0,570
		Diğer	1	1,321	-

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, ailelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.14'te sunulmuştur.

Tablo 4.8.2. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Bulunduğu Yerleşim Yerleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,591	2	0,295	0,494	0,611
		Gruplar İçi	99,871	167	0,598		
		Toplam	100,462	169			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,608	2	0,304	0,499	0,608
		Gruplar İçi	101,623	167	0,609		
		Toplam	102,230	169			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,520	2	0,260	0,511	0,601	
	Gruplar İçi	84,929	167	0,509			
	Toplam	85,449	169				
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	2,145	3	0,715	1,318	0,270
		Gruplar İçi	96,044	177	0,543		
		Toplam	98,189	180			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,425	3	0,475	1,277	0,284
		Gruplar İçi	65,833	177	0,372		
		Toplam	67,258	180			
	Genel Kaygı	Gruplar Arası	1,782	3	0,594	1,499	0,216
		Gruplar İçi	70,142	177	0,396		
		Toplam	71,925	180			

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kaygı puanları; GMK ($F_{(2,167)}=0,494$; $p>0,05$), KMK ($F_{(2,167)}=0,499$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(2,167)}=0,511$; $p>0,05$) türleri yönünden ailelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Benzer şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,177)}=1,318$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,177)}=1,277$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=1,499$; $p>0,05$) türleri yönünden ailelerinin bulunduğu yerleşim yerlerine göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

4.9. Dokuzuncu Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Baba Öğrenim Durumu)

Araştırmanın dokuzuncu alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.15’te sunulmuştur.

Tablo 4.9.1. Öğretmen Adaylarının Babalarının Öğrenim Durumlarına ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Baba Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	96	2,616	0,736
		Lise	45	2,326	0,825
		Üniversite	29	2,612	0,765
		Hiçbiri	-	-	-
	Kişi Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	96	2,296	0,756
		Lise	45	2,048	0,778
		Üniversite	29	2,376	0,820
		Hiçbiri	-	-	-
	Genel Kaygı	Temel Eğitim	96	2,479	0,669
		Lise	45	2,207	0,766
		Üniversite	29	2,511	0,719
		Hiçbiri	-	-	-
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	100	2,378	0,774
		Lise	53	2,393	0,704
		Üniversite	24	2,099	0,618
		Hiçbiri	4	1,969	0,813
	Kişi Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	100	1,972	0,654
		Lise	53	1,964	0,538
		Üniversite	24	1,875	0,580
		Hiçbiri	4	2,125	0,762
	Genel Kaygı	Temel Eğitim	100	2,204	0,666
		Lise	53	2,209	0,591
		Üniversite	24	2,003	0,562
		Hiçbiri	4	2,036	0,759

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, babalarının öğrenim durumuna göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.16'da sunulmuştur.

Tablo 4.9.2. Öğretmen Adaylarının Babalarının Öğrenim Durumları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	2,756	2	1,378	2,356	0,098
		Gruplar İçi	97,705	167	0,585		
		Toplam	100,462	169			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	2,494	2	1,247	2,088	0,127
		Gruplar İçi	99,736	167	0,597		
		Toplam	102,230	169			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	2,601	2	1,301	2,622	0,076	
	Gruplar İçi	82,848	167	0,496			
	Toplam	85,449	169				
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	2,231	3	0,744	1,371	0,253
		Gruplar İçi	95,959	177	0,542		
		Toplam	98,189	180			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,297	3	0,099	0,261	0,853
		Gruplar İçi	66,962	177	0,378		
		Toplam	67,258	180			
	Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,930	3	0,310	0,773	0,510
		Gruplar İçi	70,994	177	0,401		
		Toplam	71,925	180			

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kaygı puanları; GMK ($F_{(2,167)}=2,356$; $p>0,05$), KMK ($F_{(2,167)}=2,088$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(2,167)}=2,622$; $p>0,05$) türleri yönünden babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Benzer şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,177)}=1,371$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,177)}=0,261$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=0,773$; $p>0,05$) türleri yönünden babalarının öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

4.10. Onuncu Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Anne Öğrenim Durumu)

Araştırmanın onuncu alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, annelerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.17’de sunulmuştur.

Tablo 4.10.1. Öğretmen Adaylarının Annelerinin Öğrenim Durumlarına ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Anne Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	120	2,492	0,721
		Lise	32	2,525	0,926
		Üniversite	12	2,875	0,848
		Hiçbiri	6	2,865	0,621
	Kişi Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	120	2,186	0,690
		Lise	32	2,354	0,970
		Üniversite	12	2,403	0,829
		Hiçbiri	6	2,500	1,218
	Genel Kaygı	Temel Eğitim	120	2,361	0,643
		Lise	32	2,452	0,893
		Üniversite	12	2,673	0,794
		Hiçbiri	6	2,708	0,762
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	130	2,296	0,691
		Lise	27	2,431	0,730
		Üniversite	11	2,563	0,523
		Hiçbiri	13	2,351	1,259
	Kişi Merkezli Kaygı	Temel Eğitim	130	1,917	0,578
		Lise	27	2,065	0,599
		Üniversite	11	1,985	0,545
		Hiçbiri	13	2,154	0,947
	Genel Kaygı	Temel Eğitim	130	2,133	0,581
		Lise	27	2,274	0,641
		Üniversite	11	2,315	0,494
		Hiçbiri	13	2,267	1,097

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, annelerinin öğrenim durumuna göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.18'de sunulmuştur.

Tablo 4.10.2. Öğretmen Adaylarının Annelerinin Öğrenim Durumları ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	2,260	3	0,753	1,273	0,285
		Gruplar İçi	98,202	166	0,592		
		Toplam	100,462	169			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,486	3	0,495	0,816	0,487
		Gruplar İçi	100,744	166	0,607		
		Toplam	102,230	169			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	1,705	3	0,568	1,127	0,340	
	Gruplar İçi	83,744	166	0,504			
	Toplam	85,449	169				
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,020	3	0,340	0,619	0,603
		Gruplar İçi	97,169	177	0,549		
		Toplam	98,189	180			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,036	3	0,345	0,923	0,431
		Gruplar İçi	66,222	177	0,374		
		Toplam	67,258	180			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,814	3	0,271	0,676	0,568	
	Gruplar İçi	71,110	177	0,402			
	Toplam	71,925	180				

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kaygı puanları; GMK ($F_{(3,166)}=1,273$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,166)}=0,816$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,166)}=1,127$; $p>0,05$) türleri yönünden annelerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Aynı şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,177)}=0,619$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,177)}=0,923$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=0,676$; $p>0,05$) türleri yönünden annelerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

4.11. On Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Aile Gelir Düzeyi)

Araştırmanın on birinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, ailelerinin gelir düzeylerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.19’da sunulmuştur.

Tablo 4.11.1. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Gelir Düzeylerine ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Aile Gelir Düzeyi	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	1000 – 1999 ₺	72	2,518	0,744
		2000 – 2999 ₺	38	2,716	0,756
		3000 – 3999 ₺	35	2,557	0,849
		4000 ₺ +	25	2,303	0,733
	Kişi Merkezli Kaygı	1000 – 1999 ₺	72	2,233	0,773
		2000 – 2999 ₺	38	2,222	0,745
		3000 – 3999 ₺	35	2,488	0,881
		4000 ₺ +	25	1,970	0,610
	Genel Kaygı	1000 – 1999 ₺	72	2,396	0,686
		2000 – 2999 ₺	38	2,504	0,696
		3000 – 3999 ₺	35	2,528	0,821
		4000 ₺ +	25	2,160	0,605
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	1000 – 1999 ₺	67	2,329	0,826
		2000 – 2999 ₺	58	2,351	0,788
		3000 – 3999 ₺	30	2,304	0,546
		4000 ₺ +	26	2,356	0,601
	Kişi Merkezli Kaygı	1000 – 1999 ₺	67	2,052	0,700
		2000 – 2999 ₺	58	1,876	0,580
		3000 – 3999 ₺	30	1,869	0,463
		4000 ₺ +	26	2,013	0,575
	Genel Kaygı	1000 – 1999 ₺	67	2,211	0,727
		2000 – 2999 ₺	58	2,148	0,636
		3000 – 3999 ₺	30	2,118	0,458
		4000 ₺ +	26	2,209	0,555

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, ailelerinin gelir durumlarına göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.20'de sunulmuştur.

Tablo 4.11.2. Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Gelir Düzeyleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	2,624	3	0,875	1,484	0,221
		Gruplar İçi	97,837	166	0,589		
		Toplam	100,462	169			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	3,991	3	1,330	2,248	0,085
		Gruplar İçi	98,239	166	0,592		
		Toplam	102,230	169			
Genel Kaygı	Gruplar Arası	2,394	3	0,798	1,595	0,193	
	Gruplar İçi	83,055	166	0,500			
	Toplam	85,449	169				
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,057	3	0,019	0,034	0,991
		Gruplar İçi	98,132	177	0,554		
		Toplam	98,189	180			
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	1,294	3	0,431	1,157	0,328
		Gruplar İçi	65,965	177	0,373		
		Toplam	67,258	180			
	Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,255	3	0,085	0,210	0,889
		Gruplar İçi	71,669	177	0,405		
		Toplam	71,925	180			

Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kaygı puanları; GMK ($F_{(3,166)}=1,484$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,166)}=2,248$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,166)}=1,595$; $p>0,05$) türleri yönünden ailelerinin gelir durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Aynı şekilde Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,177)}=0,034$; $p>0,05$), KMK ($F_{(3,177)}=1,157$; $p>0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=0,210$; $p>0,05$) türleri yönünden ailelerinin gelir durumlarına göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

4.12. On İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular (Kaygı-Mesleği Seçme Sebebi)

Araştırmanın on ikinci alt amacı olan “Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygıları, öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre anlamlı biçimde farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aramak amacıyla bu soruya ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 4.1.21’de sunulmuştur.

Tablo 4.12.1. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebeplerine ve Ortalama Kaygı Puanlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Bölüm	Kaygı Türü	Mesleği Seçme Sebebi	N	\bar{X}	ss
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Hayalimdeki Meslek	60	2,600	0,902
		Aile Baskısı	11	2,369	0,622
		Açıkta Kalmamak	43	2,507	0,661
		Diğer	56	2,530	0,733
	Kişi Merkezli Kaygı	Hayalimdeki Meslek	60	2,321	0,948
		Aile Baskısı	11	2,280	0,989
		Açıkta Kalmamak	43	2,196	0,633
		Diğer	56	2,192	0,632
	Genel Kaygı	Hayalimdeki Meslek	60	2,480	0,869
		Aile Baskısı	11	2,331	0,744
		Açıkta Kalmamak	43	2,374	0,563
		Diğer	56	2,385	0,627
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Hayalimdeki Meslek	53	2,146	0,686
		Aile Baskısı	8	2,633	0,987
		Açıkta Kalmamak	50	2,514	0,783
		Diğer	70	2,319	0,687
	Kişi Merkezli Kaygı	Hayalimdeki Meslek	53	1,772	0,515
		Aile Baskısı	8	2,104	0,607
		Açıkta Kalmamak	50	2,140	0,696
		Diğer	70	1,957	0,584
	Genel Kaygı	Hayalimdeki Meslek	53	1,986	0,530
		Aile Baskısı	8	2,406	0,806
		Açıkta Kalmamak	50	2,354	0,696
		Diğer	70	2,164	0,603

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ortalama kaygı puanlarının, öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre ne düzeyde farklılaştığına yanıt aramak amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4.1.22'de sunulmuştur.

Tablo 4.12.2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebepleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait ANOVA Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Eta-kare
Fen Bilgisi Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,588	3	0,196	0,326	0,807	
		Gruplar İçi	99,874	166	0,602			
		Toplam	100,462	169				
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	0,620	3	0,207	0,338	0,798	
		Gruplar İçi	101,610	166	0,612			
		Toplam	102,230	169				
Genel Kaygı	Gruplar Arası	0,455	3	0,152	0,296	0,828		
	Gruplar İçi	84,994	166	0,512				
	Toplam	85,449	169					
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	4,214	3	1,405	2,646	0,051	
		Gruplar İçi	93,975	177	0,531			
		Toplam	98,189	180				
	Kişi Merkezli Kaygı	Gruplar Arası	3,660	3	1,220	3,395	0,019*	0,054
		Gruplar İçi	63,598	177	0,359			
		Toplam	67,258	180				
Genel Kaygı	Gruplar Arası	3,927	3	1,309	3,408	0,019*	0,055	
	Gruplar İçi	67,997	177	0,384				
	Toplam	71,925	180					

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p < 0,05$

Fen Bilgisi Öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı puanları; GMK ($F_{(3,166)}=0,326$; $p > 0,05$), KMK ($F_{(3,166)}=0,338$; $p > 0,05$) ve GK ($F_{(3,166)}=0,296$; $p > 0,05$) türleri yönünden öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır.

Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin ise öğretmenlik mesleğine yönelik GMK ($F_{(3,177)}=2,646$; $p > 0,05$) puanları öğretmenliği seçme sebeplerine göre anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Ancak Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin kaygı puanlarının KMK ($F_{(3,177)}=3,395$; $p < 0,05$) ve GK ($F_{(3,177)}=3,408$; $p < 0,05$) türleri yönünden öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre anlamlı biçimde farklılaştığı

tespit edilmiştir. KMK ($\eta^2=0,054$) ve GK ($\eta^2=0,055$) için elde edilen bu farklılıklar düşük düzeyde bir etki büyüklüğünü göstermektedir.

Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek, uygun Post Hoc analizine karar verebilmek ve varyansların homojenlik durumlarını belirlemek amacıyla, Sınıf Öğretmenliği için uygulanan Levene testi sonuçları Tablo 4.1.23'te sunulmuştur.

Tablo 4.12.3. *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebepleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Levene Testi Sonuçları*

Bölüm	Kaygı Türü	Levene	sd 1	sd 2	p
Sınıf Öğretmenliği	Görev Merkezli Kaygı	1,299	3	177	0,276
	Kişi Merkezli Kaygı	1,472	3	177	0,224
	Genel Kaygı	1,454	3	177	0,229

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin GMK ($L_{(3,177)}=1,299$; $p>0,05$), KMK ($L_{(3,177)}=1,472$; $p>0,05$) ve GK ($L_{(3,177)}=1,454$; $p>0,05$) puanlarına ait varyansların homojen dağıldığı tespit edilmiştir.

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin ortalama kaygı puanlarının, öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri bakımından hangi alt gruplarda farklılaştığını tespit etmek amacıyla, varyansların homojen olduğu durumlarda uygulanabilecek Post Hoc analizlerinden biri olan Scheffe testi uygulanmış ve test sonuçları Tablo 4.1.24'te sunulmuştur.

Tablo 4.12.4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebepleri ile Ortalama Kaygı Puanları Arasındaki Farklılığa Ait Scheffe Testi Sonuçları

Bölüm	Kaygı Türü	Grup I (Sınıf)	Grup J (Sınıf)	Ortalamalar Arası Fark	Standart Hata	P
Sınıf Öğrt.	Görev Merkezli Kaygı	Hayalimdeki Meslek	Aile Baskısı	-0,487	0,276	0,379
			Açıkta Kalmamak	-0,368	0,144	0,092
			Diğer	-0,172	0,133	0,640
		Aile Baskısı	Açıkta Kalmamak	0,119	0,278	0,980
			Diğer	0,314	0,272	0,721
			Açıkta Kalmamak	0,195	0,135	0,555
	Kişi Merkezli Kaygı	Hayalimdeki Meslek	Aile Baskısı	-0,332	0,227	0,546
			Açıkta Kalmamak	-0,368*	0,118	0,024
			Diğer	-0,185	0,109	0,413
		Aile Baskısı	Açıkta Kalmamak	-0,036	0,228	0,999
			Diğer	0,147	0,224	0,933
			Açıkta Kalmamak	0,183	0,111	0,440
Genel Kaygı	Hayalimdeki Meslek	Aile Baskısı	-0,420	0,235	0,365	
		Açıkta Kalmamak	-0,368*	0,122	0,031	
		Diğer	-0,178	0,113	0,480	
	Aile Baskısı	Açıkta Kalmamak	0,053	0,236	0,997	
		Diğer	0,242	0,231	0,777	
		Açıkta Kalmamak	0,190	0,115	0,437	

* Ortalamalar arasındaki anlamlı farklılık $p < 0,05$

Sınıf Öğretmenliği öğrencilerinin KMK ve GK puanları ile öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri olan “Hayalimdeki Meslek” ve “Açıkta Kalmamak” durumları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

Bu anlamlı farklılık incelenip, Tablo 4.1.21’den elde edilen verilerle ilişkilendirildiğinde; Sınıf Öğretmenliği mesleğini “Açıkta Kalmamak” için tercih eden öğrencilerin GMK ($\bar{X}=2,514$; $ss=0,783$) ve GK ($\bar{X}=2,354$; $ss=0,696$) puanlarının, “Hayalimdeki Meslek” olduğu için tercih eden öğrencilerin GMK ($\bar{X}=2,146$; $ss=0,686$) ve GK ($\bar{X}=1,986$; $ss=0,530$) puanlarından anlamlı biçimde yüksek olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmayla, Fen Bilgisi ve Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeylerinin çeşitli sosyodemografik değişkenler (cinsiyet, yaş aralığı, bölümü tercih etme sırası, sınıf düzeyi, mezun olunan lise türü, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri, anne-baba öğrenim durumları, aile gelir düzeyi ve öğretmenlik mesleğini tercih etme sebebi) açısından incelenmesi ve bu iki bölümün öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin bölümler arası karşılaştırılması amaçlanmaktadır.

Veri toplama araçları (Kişisel Bilgi Formu ve ÖMYKÖ) yardımıyla elde edilen veriler ve istatistiksel analizler sonucunda Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarının bazı değişkenler açısından anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir. Elde edilen bu farklılıklar alt başlıklar halinde bu bölümde sunulmuştur.

5.1.1. Birinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Bölüm)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının öğrenim gördükleri bölümler açısından anlamlı biçimde farklılaştığı tespit edilmiştir. Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin genel kaygı durumlarının ve alt boyutlarının (görev merkezli kaygı ve kişi merkezli kaygı), Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Her iki bölüme ait öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik sahip oldukları kaygı durumları, çoktan aza doğru; görev merkezli kaygılar, genel kaygılar ve kişi merkezli kaygılar şeklinde sıralanmaktadır.

Ayrıca Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kişi merkezli kaygıları ile genel kaygılarının düşük düzeyde olduğu ve görev merkezli kaygılarının ise orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Alanyazında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görev merkezli kaygılarının orta düzeyde olduğunu belirten çalışmalar mevcuttur (Reeves and Kazelskis, 1985; Serin, Güneş, ve Değirmenci, 2015; Keskin, 2017). Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin görev merkezli, kişi

merkezli ve genel kaygılarının ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Alanyazında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygılarının düşük düzeyde olduğunu belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Köse, 2006; Doğan ve Çoban, 2009; Dilmaç, 2010).

Ulaşılan bu sonuca göre; Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik görev merkezli, kişi merkezli ve genel kaygı durumları bakımından, Sınıf Öğretmenliği bölümü öğrencilerinden daha kaygılı olduklarını ifade edebiliriz. Bu kaygıya sebep olarak; Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünden mezun olan öğrencilerin özel sektör ve devlet okullarında iş bulabilme oranlarının, Sınıf Öğretmenliği bölümüne kıyasla daha düşük olması gösterilebilir.

5.1.2. İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Cinsiyet)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, cinsiyet değişkeni açısından Fen Bilgisi Öğretmenliği düzeyinde anlamlı biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Çakmak ve Hevedanlı, 2004; Tümerdem, 2007; Bozdam, 2008; Ünalı ve Alaz, 2008; Doğan ve Çoban, 2009; Dilmaç, 2010; Kafkas, Çoban, Açak, ve Karademir, 2010; Temiz, 2011; Yıldırım, 2011; Dursun ve Karagün, 2012; Atmaca 2013; Şen, 2016; Korucu ve Biçer, 2017) bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının kaygı durumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Sınıf Öğretmenliği düzeyinde kaygı durumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Sınıf Öğretmenliği bölümündeki erkek öğrencilerin kişi merkezli kaygılarının, kadın öğrencilerden anlamlı biçimde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazındaki benzerlik gösteren çalışmaların bulguları incelendiğinde; Gözler ve diğeri (2017), Sınıf Öğretmenliği bölümündeki erkek öğrencilerin kişisel gelişim, uyum, meslektaş/veli, öğrenci/iletişim ve ekonomik/sosyal merkezli kaygılarının kadın öğrencilerden anlamlı biçimde yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmasındaki kişisel gelişim, uyum, meslektaş/veli, öğrenci/iletişim ve ekonomik/sosyal merkezli kaygılar; kişi merkezli kaygı boyutunda olup, araştırma bulgularımızla benzerlik göstermektedir. Araştırmaya Eğitim Fakültesi çerçevesinde baktığımızda ise Çelik (2017), Türkçe Öğretmenliği bölümü erkek

öğrencilerinin, öğrenci/iletişim, kişisel gelişim, meslektaş ve veli merkezli kaygılarının kadın öğrencilerden anlamlı biçimde yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmasında yer alan öğrenci/iletişim, kişisel gelişim, meslektaş ve veli merkezli kaygılar; kişi merkezli kaygılar kapsamında olup, araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Ulaşılan bu sonucu mevcut verilerimiz dahilinden irdeleyecek olursak; araştırmadaki farklılığın kaynağı olan Sınıf Öğretmenliği bölümünün büyük çoğunluğunu kadın öğrenciler oluşturmaktadır. Anlamlı farklılığın tespit edildiği boyut, kişi merkezli kaygılardır. Cinsiyet düzeyinde karşılaşılan kişi merkezli kaygı durumlarında üstünde durulacak noktalardan birisi kadın ve erkek rolleridir. Geçtan'a (1998, s. 187) göre; kadınların ya da kadınsı roller biçilen erkeklerin baskın olduğu bir ortamda, erkekliğine ilişkin kaygıları olan biri, bunu kendinde bir eksiklik olarak görüp aşırı ve bir o kadar da abartılı erkeksi davranışlar sergileyebilmektedir. Buldukları bu gibi ortamlar erkek bireylerin kaygı durumlarında artışa neden olabilmektedir. Bu bağlamda Sınıf Öğretmenliği bölümündeki erkek öğrenciler lehine tespit edilen bu anlamlı farklılığa; Sınıf Öğretmenliğinin toplumumuzda daha çok kadınlarla özdeşleştirilmesi, ortamdaki kadın bireylerin sayıca çokluğu ve erkek bireylerin aşırı ödünlenmiş kompleks davranışlarının sebep olduğu düşünülmektedir.

5.1.3. Üçüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Yaş Aralığı)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının, yaş aralıklarına göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin görev merkezli ve genel kaygılarının, 21 yaş ve üzeri öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca her iki bölüme ait öğrencilerin yaş aralıkları ile kişi merkezli kaygıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu bulgu, Atmaca'nın (2013) araştırmasıyla örtüşmektedir.

Araştırma bulguları incelendiğinde; her iki bölüm için de benzer yaş düzeylerinde, benzer kaygı durumlarına ait anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile yaş değişkeni arasındaki ilişkiyi araştıran ve araştırmamıza paralellik gösteren çalışmalar incelendiğinde; Bozkurt (2004), Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının yaşları arttıkça, sürekli kaygı düzeylerinin anlamlı bir biçimde azaldığını belirtmiştir. Bozdam (2008) ise, Eğitim Fakültesi son sınıf düzeyde öğrenim gören 18-20 yaş aralığındaki

ve 21-23 yaş aralığındaki tüm öğrencilerin, görev merkezli kaygılarının 24-26 yaş aralığında tüm öğrencilerden anlamlı biçimde yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmasında yer alan 18-20 yaş aralığındaki öğrencilere ait görev merkezli kaygı puanları, 21 yaş ve üzeri öğrencilerden daha yüksek olup; araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir. Benzer bir çalışmada Çelik (2017), Türkçe Öğretmenliği bölümündeki 17-20 yaş aralığındaki öğrencilerin okul yönetimi merkezli kaygılarının, 26 yaş ve üzeri öğrencilerden anlamlı biçimde yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmasında yer alan okul yönetimi merkezli kaygılar, çalışmamızdaki görev merkezli kaygılar kapsamında olup; araştırma bulgularındaki 17-20 yaş aralığındaki öğrencilerin, 21 yaş ve üzeri öğrencilerden daha kaygılı olması, araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir.

Araştırmamıza paralellik gösteren bu sonuçlara göre; Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik görev merkezli ve genel kaygı durumları bakımından, 21 yaş ve üzeri öğrencilerden daha kaygılı olduklarını ifade edebiliriz. Ayrıca öğrencilerin yaş farklılıklarının, kişi merkezli kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığını da söyleyebiliriz. Dursun ve Aytacı'ya (2012) göre, üniversite hayatının ilk yıllarında karşılaşılan; yeni bir çevreye uyum sağlama, aile ortamından ayrılma, barınma ihtiyacını karşılama ve çeşitli maddi sıkıntılar, üniversiteye yeni başlayan genç bireyler üzerindeki stresi, umutsuzluğu ve kaygıyı arttırmaktadır. Bu bakımdan Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümündeki gençlerin, ilerleyen yaşlarda bu gibi sorunlara çözüm önerileri ürettikçe, buldukları ortamlara ve mesleki rollerine alıştıkça, görev ve sorumluluk bilinci kazandıkça görev merkezli ve genel kaygı durumlarında azaltmaların meydana geldiğini söyleyebiliriz.

5.1.4. Dördüncü Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Sınıf Düzeyi)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri açısından Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile sınıf düzeyi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Türkdoğan, 2014; Serin, Güneş, ve Değirmenci, 2015; Şen, 2016; Gözler, Bozgeyikli, ve Avcı, 2017; Korucu ve Biçer, 2017) bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının

kaygı durumları ile öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni bakımından sadece Sınıf Öğretmenliği düzeyinde farklılaştığı tespit edilmiştir. Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin görev merkezli ve genel kaygılarının, 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Alanyazındaki benzerlik gösteren çalışmaların bulguları incelendiğinde; Yıldırım (2011), Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 2. sınıf öğrencilerinin genel kaygılarının, 4. sınıf öğrencilerden anlamlı biçimde yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmasında yer alan 1. sınıf öğrencilerine ait genel kaygı puanları, 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olup; araştırma bulgularımızla paralellik göstermektedir. Ayrıca araştırma bulgularımıza göre, Sınıf Öğretmenliği bölümündeki 2. sınıf öğrencilerinin görev merkezli ve genel kaygılarının, 1. sınıf öğrencilerden anlamlı düzeyde olmasa da yüksek olduğu görülmektedir. Çubukçu ve Dönmez'in (2011) Eğitim Fakültesi öğrencileriyle yürüttükleri çalışmalarında, 2. sınıf öğrencilerinin görev merkezli kaygılar dahil tüm kaygı durumlarının 1. sınıf öğrencilerinden anlamlı biçimde farklılaştığını belirtmişlerdir.

Araştırmamıza paralellik gösteren bu sonuçlara göre; Sınıf Öğretmenliği bölümündeki öğrenciler, bölümlerinin ilk yıllarında karşılaştıkları çeşitli alanlara ait farklı birçok ders yükünün etkisiyle kaygı düzeylerinde bir artış yaşamış olabilirler. Ancak ilerleyen yıllarda daha çok alanlarına dönük dersler görmelerinin, özellikle son sınıfta mesleğe yönelik öğretmenlik uygulamalarının yoğunlaşmasının ve mesleki açıdan deneyim kazanmalarının bir getirisi olarak görev merkezli ve genel kaygı düzeylerinde bir düşüş yaşadıkları düşünülebilir.

5.1.5. Beşinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-GANO)

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, GANO değişkeni açısından anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile GANO değişkeni arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Yıldırım, 2011; Dursun ve Karagün, 2012; Türkoğan, 2014; Keskin, 2017) bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının kaygı durumları ile GANO'ları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Araştırmamıza paralellik gösteren bu sonuçlara göre; öğretmen adaylarının akademik başarılarının, mesleki kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin olmadığını ifade edebiliriz.

5.1.6. Altıncı Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Tercih Sırası)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumları, buldukları bölümü tercih etme sıralarına göre sadece Fen Bilgisi Öğretmenliği düzeyinde farklılaşmaktadır. Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünü ilk on tercih sırasından (1-10) tercih eden öğrencilerin görev merkezli, kişi merkezli ve genel kaygı durumlarının, on ve üstü tercih sırasından (10+) tercih eden öğrencilerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, buldukları bölümü tercih etme sıraları bakımından Sınıf Öğretmenliği bölümünde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile öğrencilerin bölümlerini tercih etme sıraları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Doğan ve Çoban, 2009; Yıldırım, 2011) bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının kaygı durumları ile buldukları bölümü tercih etme sıraları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Bu bağlamda Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünü isteyerek üst sıralardan tercih eden öğrencilerin olumlu beklentilerle bölümlerini seçtiklerini düşünebiliriz. Ancak öğrencilerin iş bulma konusunda endişe duymaları ve öğrenimleri süresince karşılaştıkları birtakım zorluklar sebebiyle bu olumlu beklentiler, yerini kaygı durumlarına bırakmış olabilir.

5.1.7. Yedinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Lise Türü)

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, mezun oldukları lise türleri bakımından anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile mezun olunan lise türü arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Yıldırım, 2011; Dursun ve Karagün, 2012; Türkoğan, 2014) bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının kaygı durumları ile mezun oldukları lise türleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Araştırmamıza paralellik gösteren bu sonuçlara göre, öğretmen adaylarının mezun olduklarını farklı lise türlerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığını ifade edebiliriz.

5.1.8. Sekizinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Aile Yerleşim Yeri)

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, ailelerinin bulunduğu yerleşim yerleri (köy yerleşimi, il ve ilçe merkezleri ve diğer yerler) açısından anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Alanyazında öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile aile yerleşim yeri arasındaki ilişkiyi inceleyen Bozdam'a (2008) göre; Eğitim Fakültesi son sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin, kaygı durumları ile ailelerinin bulunduğu yerleşim yerleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Bu sonuca göre, ailelerinin buldukları farklı yerleşim yerlerinin, öğrencilerin kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığını söyleyebiliriz.

5.1.9. Dokuzuncu Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Baba Öğrenim Durumu)

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumları ve tüm alt boyutları, babalarının öğrenim durumları açısından anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır.

Alanyazında öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile baba öğrenim durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen Doğan ve Çoban'a (2009) göre; Eğitim Fakültesi son sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin, kaygı durumları ile babalarının öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Benzer şekilde Türkdoğan (2014), Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görev merkezli, kişi merkezli ve ben merkezli kaygıları ile babalarının öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir.

Araştırmamızı destekleyici bu bulgulara göre; farklı baba öğrenim durumlarının, öğrencilerin kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığını ve öğrencilerin kaygı durumlarının birbirlerine yakınlık gösterdiğini ifade edebiliriz.

5.1.10. Onuncu Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Anne Öğrenim Durumu)

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumları ve tüm alt boyutları, annelerinin öğrenim durumları açısından anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır.

Alanyazında öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile anne öğrenim durumu arasındaki ilişkiyi inceleyen Doğan ve Çoban (2009), Eğitim Fakültesi son sınıf düzeyde öğrenim gören öğrencilerin, Türkdoğan (2014) ise Eğitim Fakültesi öğrencilerinin görev merkezli, kişi merkezli ve ben merkezli kaygıları ile annelerinin öğrenim durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir.

Bu destekleyici bulgulara göre; Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin mesleki kaygı durumlarının üzerinde farklı anne öğrenim durumlarının bir etkisinin bulunmadığını ifade edebiliriz.

5.1.11. On Birinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Aile Gelir Düzeyi)

Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görev merkezli, kişi merkezli ve genel kaygı durumları ile ailelerinin gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Alanyazındaki öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı ile aile gelir düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaların (Çakmak ve Hevedanlı, 2004; Akgün, Gönen, ve Aydın, 2007; Tümerdem, 2007; Dursun ve Karagün, 2012; Şen, 2016; Korucu ve Biçer, 2017) bulguları incelendiğinde, öğretmen adaylarının kaygı durumları ile ailelerinin gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Türkdoğan (2014), Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ben merkezli kaygıları ile ailelerinin ekonomik durumları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını belirtmiştir. Dilmaç'ın (2010) araştırma bulguları incelendiğinde ise Görsel Sanatlar Öğretmenliği bölümündeki bireylerin, öğrenci merkezli kaygılar ile aile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Bu iki araştırmadaki ben merkezli ve öğrenci merkezli kaygılar; kişi merkezli kaygı boyutunda olup, araştırma bulgularımızla benzerlik göstermektedir.

Araştırmamızı destekleyen bu bulgulara göre; aile gelir düzeylerindeki farklılaşmanın, öğretmen adaylarının kaygı düzeyleri üzerinde bir etkisinin bulunmadığını söyleyebiliriz.

5.1.12. On İkinci Alt Amaca İlişkin Sonuç ve Tartışma (Kaygı-Mesleği Seçme Sebebi)

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının ve tüm alt boyutlarının, öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri açısından Fen Bilgisi Öğretmenliği bölümünde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, Keskin'in (2017) araştırmasıyla benzerlik göstermektedir.

Ancak mesleki kaygı durumlarının öğretmenlik mesleğini seçme sebeplerine göre sadece Sınıf Öğretmenliği bölümde farklılaştığı saptanmıştır. Sınıf Öğretmenliği mesleğini "Açıkta Kalmamak" için tercih eden öğrencilerin görev merkezli ve genel kaygılarının, "Hayalimdeki Meslek" olduğu için tercih eden öğrencilerinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazında öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumları ile öğretmenlik mesleğini seçme sebepleri arasındaki ilişkiyi, anlamlı biçimde farklı bulan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Açıkta kalmamak ile mesleki kaygı durumları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır. Bu açıdan Sınıf Öğretmenliği bölümünü "Açıkta Kalmamak" için tercih eden bireylerin kaygılı olması beklenen bir durumdur.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular ve araştırma sonuçları göz önüne alınarak konuyla ilgilenen uygulayıcılara, yürütmeyi düzenleyenlere ve araştırmacılara şu öneriler sunulmuştur:

5.2.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Genç yaştaki öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını azaltıcı ne gibi önlemlerin alınacağı tartışılmalıdır. Bu amaçla özellikle 1. ve 2. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını azaltıcı yönde konferanslar, seminerler ve çeşitli çalışmalar yapılmalıdır.

Eğitim Fakültelerindeki ğretmen adaylarının en kolay ulaşılabilecekleri rol modelleri ve meslektaşları “akademisyen öğretmenleri” olmalıdır. Bu bakımdan Eğitim Fakültelerindeki akademisyenler, genç ğretmen adaylarına daha fazla vakit ayırmalı, aralarına duvar rmemeli ve mesleki açıdan deneyimlerini onlarla daha çok paylaşmalıdır.

5.2.2. Yürütmeyi Düzenleyenlere Yönelik neriler

Öğretmen adaylarının aktif olarak katılım sağlayabilecekleri öğretmenlik mesleğine yönelik uygulamalara daha çok önem verilmelidir. Hali hazırda son sınıf düzeyine yoğunlaştırılan “okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması” gibi dersler, tüm sınıf düzeylerine kademeli olarak yayılmalıdır.

5.2.3. Araştırmacılara Yönelik neriler

Özellikle alanyazına katkı sağlaması amacıyla, Fen Bilgisi ve Sınıf ğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı durumlarının kıyaslandığı farklı çalışmalar yapılabilir. Bu amaçla daha geniş bir örnekleme ya da daha farklı niversiteler açısından bu araştırma zenginleştirilebilir. Bunların yanı sıra görüşme formu ya da farklı kaygı ölçekleri yardımıyla ğretmen adaylarının mesleki kaygı durumları üzerinde daha detaylı incelemeler yapılabilir. Araştırma bulguları hazırlanırken, yapılacak araştırmalara katkı sağlaması açısından “etki büyüklüğü” hesaplamalarına da yer verilmelidir.

Eğitim Bilimleri sınav başarısı yüksek ancak atama-mezun oranları düşük olan “Sosyal Bilgiler ğretmenliği, Türkçe ğretmenliği, Fen Bilgisi ğretmenliği ve Tarih ğretmenliği” programlarında öğrenim gören ğretmen adaylarını kapsayan çeşitli çalışmalar yapılabilir.

Öğretmen adaylarının yaşadıkları mesleki kaygıların olumlu etkileri araştırılabilir. Kaygı olgusuna pragmatik bir bakış açısıyla yaklaşan araştırmalar yürütülebilir.

KAYNAKÇA

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O., ve Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(6), 143-160.
- Akbayır, K. (2002). Öğretmenlik Mesleğine Yönelmede Ailenin ve Branş Seçiminde Cinsiyetin Rolü. *V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Dergisi*, 2, 1183-1188.
- Akgün, A., Gönen, S., ve Aydın, M. (2007). İlköğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 283-299.
- Atmaca, H. (2013). Almanca, Fransızca ve İngilizce Öğretmenliği Bölümlerinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları. *Electronic Turkish Studies*, 8(10), 67-76.
- Bilgici, B. G., ve Deniz, Ü. (2016). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygılarının Bazı Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 5(1), 53-70.
- Boz, Y. (2008). Turkish Student Teachers' Concerns about Teaching. *European Journal of Teacher Education*, 31(4), 367-377.
- Boz, Y., ve Boz, N. (2010). The Nature of The Relationship Between Teaching Concerns and Sense of Efficacy. *European Journal of Teacher Education*, 33(3), 279-291.
- Bozdam, A. (2008). *Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bozdam, A., ve Taşgın, Ö. (2011). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 44-53.
- Bozkurt, N. (2004). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 29(133), 52-59.

- Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve Davranışı* (25 b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çakmak, Ö., ve Hevedanlı, M. (2004, Temmuz). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kaygılarını Etkileyen Etmeler. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı içinde (s. 1-11)*. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Çelik, M. (2017). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kişilik Özellikleri ve Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Çelikten, M., Şanal, M., ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19)*, 207-237.
- Çubukçu, Z., ve Dönmez, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi, 7(1)*, 3-25.
- Deniz, S., ve Tican, C. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları ile Mesleki Kaygılarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(4)*, 1838-1859.
- Dilmaç, O. (2010). Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, (24)*, 49-65.
- Doğan, T., ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 34(153)*, 157-168.
- Dursun, S., ve Aytaç, S. (2012). Üniversite Öğrencilerinin İşgücü Piyasasına Yönelik Beklentileri ve İş Deneyimleri ile Umutsuzluk ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1)*, 373-388.
- Dursun, S., ve Karagün, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (24)*, 93-112.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Yayınları.

- Fuller, F. F. (1969). Concerns of Teachers: A Developmental Conceptualization. *American Educational Research Journal*, 6(2), 207-226.
- Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve Sonrası* (8. b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- George, D., and Mallery, P. (2016). *IBM SPSS Statistics 23 Step by Step: A Simple Guide and Reference* (14 b.). UK: Routledge.
- Ghaith, G., and Shaaban, K. (1999). The relationship between perceptions of teaching concerns, teacher efficacy, and selected teacher characteristics. *Teaching and Teacher Education*, 15(5), 487-496.
- Goh, P. S., and Matthews, B. (2011). Listening To the Concerns of Student Teachers In Malaysia During Teaching Practice. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(2), 92-103.
- Gözler, A., Bozgeyikli, H., ve Avcı, A. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Başarı Yönelimleri ile Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 189-211.
- Gültekin, M. (2010). Sınıf Öğretmenliği Programı Öğretmen Adaylarının Sınıf Öğretmenliğine Yönelik Algıları. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 2178-2197.
- Kafkas, M. E., Çoban, B., Açak, M., ve Karademir, T. (2010). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik Algıları ile Mesleki Kaygıları Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 93-111.
- Karakelle, S. (2005). Öğretmenlerin Etkili Öğretmen Tanımlarının Etkili Öğretmenlik Boyutlarına Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 30(135), 1-10.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (23. b.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Kavak, Y., Aydın, A., ve Altun, S. A. (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını (2007-5).
- Keskin, Y. (2017). Coğrafya Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Kaygı Düzeyleri (Erzurum Örneği). *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 43-57.

- Korucu, A. T., ve Biçer, H. (2017). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Durumları ve Teknoloji Kabul ve Kullanım Durumlarının İncelenmesi. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 6(3), 111-124.
- Köklükaya, A. N., ve Yıldırım, E. G. (2016). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(43), 1454-1462.
- Köse, H. S. (2006). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 80-89.
- Kurtuldu, M. K., ve Ayaydın, A. (2010). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 111-118.
- McCormack, A. (1996). Exploring the Developmental View of the Perceived Concerns of Pre-Service Teachers. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 24(3), 259-267.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu*. 21 Şubat 2018 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/KANUN.pdf adresinden alındı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri*. 12 Nisan 2018 tarihinde http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/13161921__YYretmenlik_MesleYi_Genel__YETERLYKLERi_onaylanan.pdf adresinden alındı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2016/2017 Yılı*. 5 Mart 2018 tarihinde http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/08151328_meb_istatistikleri_organ_egitim_2016_2017.pdf adresinden alındı
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2016). *Education at a Glance 2016*. 12 Nisan 2018 tarihinde <http://dx.doi.org/10.1787/eag-2016-en> adresinden alındı
- Oktay, A. (1991). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri. *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*(3), 187-193.
- Özcan, M. (2011). *Bilgi Çağında Öğretmen Eğitimi, Nitelikleri ve Gücü* (1. b.). Ankara: Türk Eğitim Derneği İktisadi İşletmesi.

- Özsoy, S., ve Özsoy, G. (2013). Eğitim Araştırmalarında Etki Büyüklüğü Raporlanması. *İlköğretim Online*, 12(2), 334-346.
- Ralph, E. G. (2004). Interns' and Cooperating Teachers' Concerns During the Extended Practicum. *Alberta Journal of Educational Research*, 50(4), 411-429.
- Reeves, C. K., and Kazelskis, R. (1985). Concerns of Preservice and Inservice Teachers. *The Journal of Educational Research*, 78(5), 267-271.
- Sakız, G. (2016). Etkili Öğretmenlik ve Öğretmen Niteliğinin Geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 9(2), 214-244.
- Saracaloğlu, A. S., Kumral, O., ve Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 38-54.
- Serin, M. K., Güneş, A. M., ve Değirmenci, H. (2015). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Mesleğe Yönelik Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 4(1), 21-34.
- Şen, S. N. (2016). *Okul Öncesi Eğitimi Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri, Empati Kurma Becerileri ve Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Şenel, A. (2008). Eğitimin Temel Kavramları. M. Gültekin (Ed.). *Eğitim Bilimlerine Giriş* (1. b., s. 3-15). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Şimşek, C., ve Tuzluca, S. (2015). Yetişkinlerin Düşünce Hayatında Olumlu İz Bırakan Öğretmenlerin Ortak Kişilik ve Davranış Özellikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 131-141.
- Taşgın, Ö. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 679-686.
- Temiz, E. (2011). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Cinsiyet ve Alan Değişkenleri Açısından İncelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 303-310.

- Tümerdem, R. (2007). Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi Kimya Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygılarını Etkileyen Etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 32-45.
- Türkdoğan, S. C. (2014). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlere Göre Mesleki Kaygıları* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Ünaldı, Ü. E., ve Alaz, A. (2008). Coğrafya Öğretmenliğinde Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (26), 1-13.
- Yaşar, Ş. (2001). Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. E. Sözer (Ed.). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş* (1. b., s. 15-26). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Yaşar, Ş. (2008). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenin Nitelikleri. M. Gültekin (Ed.). *Eğitim Bilimlerine Giriş* (1. b., s. 179-196). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Yıldırım, A. (2011). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mesleki Öz-Yeterlilik Algıları İle Mesleki Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yükseköğretim Kurulu. (1998). *Fakülte-Okul İşbirliği*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitim Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.

EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Meslektaşım,

Bu çalışmanın amacı, Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeyleri”ni ortaya çıkarmaktır.

Bu formda bulunan sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve tamamen bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır. Form iki bölümden oluşmaktadır.

I. Bölüm: Kişisel bilgilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu”ndan oluşmaktadır.

II. Bölüm: Öğretmenlik mesleğine yönelik kaygı düzeyinizi belirlemek amacıyla hazırlanan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği”nden meydana gelmektedir.

Çalışmadan elde edilen sonuçların sağlıklı olabilmesi için soruları samimi, içten ve doğru olarak yanıtlamanız gerekmektedir.

İlgi ve yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Doç. Dr. Bayram BIÇAK
Danışman

Carullah ÖZTÜRK
Yüksek Lisans Öğr.

I. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu bölümde araştırmanın analize yardımcı olacağını düşündüğümüz kişisel bilgi soruları yer almaktadır. Lütfen bu bölümdeki maddeleri boş bırakmayınız. Size en yakın gelen seçeneği işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın

Erkek

2. Yaş Aralığınız:

18 – 20

21 – 23

24 – 26

27 ve yukarısı

3. Bölümünüz:

Fen Bilgisi Öğretmenliği

Sınıf Öğretmenliği

4. Sınıfınız:

1. Sınıf

2. Sınıf

3. Sınıf

4. Sınıf

5. Genel Ağırlıklı Not Ortalamanız:

1,80 – 2,35

2,36 – 2,90

2,91 – 3,45

3,46 – 4,00

6. Bölümünüzü Tercih Sıranız:

1 – 5

6 – 10

11 – 15

16 ve yukarısı

7. Mezun Olduğunuz Lise:

Anadolu Lisesi

Fen Lisesi

Meslek Lisesi

Diğer

8. Ailenizin Bulunduğu Yerleşim Yeri:			
☐ İl Merkezi	☐ İlçe Merkezi	☐ Köy Yerleşimi	☐ Diğer
9. Babanızın Öğrenim Durumu:			
☐ Temel Eğitim	☐ Lise	☐ Üniversite	☐ Hiçbiri
10. Annenizin Öğrenim Durumu:			
☐ Temel Eğitim	☐ Lise	☐ Üniversite	☐ Hiçbiri
11. Ailenizin Tahmini Aylık Geliri:			
☐ 1000 – 1999 ₺	☐ 2000 – 2999 ₺	☐ 3000 – 3999 ₺	☐ 4000 ₺ ve üzeri
12. Öğretmenlik Mesleğini Seçme Sebebiniz:			
☐ Hayalimdeki Meslek	☐ Aile Baskısı	☐ Açıkta Kalmamak	☐ Diğer

EK-2. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği (ÖMYKÖ)

Bu bölümde “ <i>Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygularınız</i> ”ı öğrenmek amacıyla çeşitli maddeler verilmiştir.						
Bu maddeleri kendi düşünceleriniz doğrultusunda; Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1) seçeneklerinden birine (X) koyarak cevaplandırınız.						
Lütfen hiçbir maddeyi bos bırakmayınız ve her biri için tek bir yanıt veriniz.						
MADDE NO	MADDELER	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
		1	2	3	4	5
1.	Öğrencilerin derse yönelik ilgi ve motivasyonunu sağlayamayacağımı düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2.	Öğrencilerin el-göz-beyin koordinasyonlarını geliştirecek etkinlikler tasarlayamamaktan çekinirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3.	*Farklı zekâ alanına sahip öğrencilere yönelik ders işleyebileceğimden eminim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	Derste verilen teorik bilgiyi günlük hayat örnekleriyle bağdaştıramamaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5.	Farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanacak beceriye sahip olmadığımı düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6.	Değerlendirme esnasında adaletli olamamaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.	Sınıf ortamında tüm gözler üzerimdeyken ders işleme düşüncesinden sıkıntı duyarım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8.	Gelecek nesilleri yetiştirecek olma düşüncesi beni strese sokuyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9.	Bildiklerimi öğrencilere anlatamamaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10.	Hiçbir zaman kendimi derse tam olarak hazır hissedemeyeceğimi düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11.	Öğrencilerin beni başka öğretmenlerine ya da velilerine şikâyet etme düşüncesi beni endişelendiriyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12.	Öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayamamaktan çekiniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
13.	Dersi öğrettiğim halde öğrencilerin başarısız olmasından tedirginim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14.	*Dersi yalnız teorik olarak değil uygulamalı olarak da işleyebilirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15.	*Alanımla ilgili donanımlı bir öğretmen olacağıma inanıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

16.	Duyuşsal öğrenmeleri sağlayabileceğim konusunda şüpheliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17.	“Öğretmen her şeyi bilir” düşüncesi panik olamama neden oluyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18.	“Öğretmenlik mesleği kutsaldır” ibaresi bende endişe yaratıyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19.	Ders anlatırken sınıfın kontrolünü kaybetmekten çekiniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20.	Öğrencilerde not kaygısına neden olmaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21.	Öğrenciler arasında ders başarılarına göre ayırım yaparsam diye huzursuzluk hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22.	*Her derse iyi hazırlanıp geleceğimden eminim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23.	Öğrencilerin beni sevmeyeceği düşüncesinden tedirginlik duyuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24.	Öğrencilerin her sorduğuna cevap verememekten korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25.	Derslerde teknoloji kullanacak olmaktan dolayı gerginim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
26.	Öğrencileri araştırma-sorgulamaya yönlendirebileceğim konusunda şüpheliyim	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27.	Müfettiş tarafından denetlenecek olma düşüncesi panik yapmama neden oluyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
28.	Öğrenci seviyesine uygun ders anlatamayacağım düşüncesinden rahatsızım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
29.	Öğrencilerimin gelişimi konusunda ailesi ile iş birliği yapamamaktan çekinirim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
30.	“İyi öğretmen” ifadesindeki iyi sıfatına sahip olamazsam diye endişe duyuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
31.	Derslerde zamanı etkili kullanabileceğim konusunda kendime güvenmiyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
32.	Okuldaki teknik yetersizlikler yüzünden istediğim uygulamaları yapamayacak olma ihtimali beni endişelendiriyor.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33.	Kendi psikolojik sıkıntılarımı sınıf içine yansıtmaktan korkuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
34.	Kriz yönetimi yapamamaktan çekiniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
35.	Öğrenciler için doğru bir rol model olamamaktan endişe duyuyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

* ÖMYKÖ'deki olumlu ifade içeren maddeler.

EK-3. Veri Toplama İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 06/03/2018-E.30128

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 36380087-302.08.01-E.30128
Konu : Carullah ÖZTÜRK

06/03/2018

İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/02/2018 tarihli ve 11547440-302.08.01-20960 sayılı yazı,

İlgi yazınız gereği, İlköğretim Anabilim Dalı İlköğretim Tezli Yüksek Lisans Programı Doç. Dr. Bayram BIÇAK danışmanlığındaki 20155412035 numaralı öğrencisi Carullah ÖZTÜRK' ün "**Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi**" isimli tez konusu kapsamında Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim görmekte öğrencilere uygulama yapabilmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın 27.02.2018 tarih ve 3/5 sayılı Bilim Kurulu Kararı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

e-imzalıdır

Doç.Dr. Ramazan KARATAŞ
Müdür

EK-4. Ölçek Kullanım İzni

19.05.2018

Gmail - Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği

Carullah Öztürk <sub.andrometal666@gmail.com>

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği

2 ileti

Carullah Öztürk <sub.andrometal666@gmail.com>
Alıcı: ezgiguven@gazi.edu.tr

15 Mayıs 2018 21:02

Sayın Hocam.

Adım Carullah Öztürk. Akdeniz Üniversitesi'nde Fen Bilgisi Eğitimi Bölümü yüksek lisans öğrencisiyim. Şuan tez aşamasındayım ve tez konum "Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi (Akdeniz Üniversitesi Örneği)". Geliştirmiş olduğunuz "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği"ni izniniz olursa tezimde kullanmak istiyorum. İlginiz için şimdiden teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Ezgi GUVEN <ezgiguven@gazi.edu.tr>
Alıcı: Carullah Öztürk <sub.andrometal666@gmail.com>

16 Mayıs 2018 00:25

Carullah merhaba. Tezinde geliştirmiş olduğumuz ölçeği kullanman bizleri çok mutlu eder, elbette kullanabilirsin. Kolaylıklar diliyoruz.

Ezgi GÜVEN YILDIRIM
Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü
Fen Bilgisi Öğretmenliği A.B.D.

----- Orijinal Mesaj -----

Kimden: Carullah Öztürk <sub.andrometal666@gmail.com>
Kime: ezgiguven@gazi.edu.tr
Gönderilenler: Tue, 15 May 2018 21:02:05 +0300 (FET)
Konu: Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Ölçeği

[Alıntılanan metin gizlendi]

This e-mail and any attached files are confidential and may be legally privileged. If you are not the addressee, any disclosure, reproduction, copying, distribution, or other dissemination or use of this communication is strictly prohibited. If you have received this transmission in error please notify the sender immediately and then delete this mail.

E-mail transmission cannot be guaranteed to be secure or error free as information could be intercepted, corrupted, lost, destroyed, arrive late or incomplete, or contain viruses. The sender therefore does not accept liability for any errors or omissions in the contents of this message which arise as a result of e-mail transmission or changes to transmitted data not specifically approved by the sender.

If this e-mail or attached files contain information which do not relate to our professional activity we do not accept liability for such information.

https://mail.google.com/mail/u/0/?ui=2&ik=2f425a8bcf&jsver=6M7aB2XGic8.tr.&cbl=gmail_fe_180506.06_p7&view=pt&search=inbox&th=16365b19f5b99508&sr

EK-5. Bildirim Sayfası

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

22.06.2018

Carullah ÖZTÜRK

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Carullah ÖZTÜRK

Doğum Yeri ve Tarihi : Gürün / 30.01.1992

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilgisi
Öğretmenliği (2011-2015)

Yüksek Lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü
İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi
(2015-2018)

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

İletişim

E-Posta Adresi : sub.andrometal666@gmail.com

Tarih : 12.03.2018

İNTİHAL RAPORU

FEN BİLGİSİ VE SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK KAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Bayram BIÇAK
Dekan Yardımcısı

ORIJINALLIK RAPORU

% **6**

BENZERLİK ENDEKSİ

% **5**

İNTERNET
KAYNAKLARI

% **5**

YAYINLAR

% **2**

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

- 1** acikarsiv.ankara.edu.tr
İnternet Kaynağı % **1**
- 2** AKTÜRK, Ahmet Oğuz. "Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine ve akademik başarılarına göre incelenmesi", Ahi Evran Üniversitesi, 2012.
Yayın % **1**
- 3** PEKTAŞ, Murat and KAMER, S.Tunay. "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", TUBİTAK, 2011.
Yayın % **1**
- 4** www.arastirmax.com
İnternet Kaynağı <% **1**
- 5** ejercongress.org
İnternet Kaynağı <% **1**
- 6** Submitted to TechKnowledge Turkey